

FANØ for

turist 2025 GUIDE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Annoncørliste 2025	2
Velkommen til fanø	6
Øen Fanø	10
Fanø cykelrutter (kort)	14
Livet føles større på cykel	16
Vandreture på Fanø	20
Badebyerne Fanø bad og rindby strand	22
Strandliv	28
Hvad finder vi på stranden	30
Sælerne på Fanø	32
Lokale fødevarer	34
Sagn og myter	36
Kirkerne på fanø	38
Vadehavet - natur i verdensklasse	40
Skovlegepladsen	42
Sørøveren	44
Fanøs hovedstad nordby	46
Sønderho danmarks smukkeste landsby	48
Fanø - stolte sejskibstraditioner	50
Fanøs kunst og kunsthåndværk	52
Fanø i Atlantvolden	56
Slagter Christiansen [SPECIAL ARTIKEL]	60
Sport for alle	64
Tidevanstabel 2025	68
Godt at vide (praktisk info)	70

Her produceres den originale Fanø skinke®
Bei Uns wird der Originale Fanø Schinken® produziert

SLAGTERPRISEN 2019
LÅNDRUG & FØDEVARER

Vores pølser er kåret til
**DANMARKS BEDSTE
GRILLPØLSER**

Købes her i butikken

Alle vore varer er hjemmelavet af
de fineste råvarer og tilberedt
efter gamle håndværkstraditioner

*Alle unsere Waren sind aus dem
besten Rohmaterial nach alten
Handwerkstraditionen hausgemacht.*

Hovedgaden 17, Nordby - 6720 Fanø • tlf. 7516 2067 • www.fanoslagteren.dk

Udgiver: Casa Grafika - Fanø. Oplag: 30.000 eksemplarer på dansk
Layout & tryk: Casa Grafika - Fanø. Tlf.: +45 2164 4656. www.casagrafika.dk
Tak for venligt udlån af billeder til: Thomas Skjold, Morten Fog, National Park
Vadehavet, Vadehavskysten, Visit Fanø og Trine Frausing (cover billede). Vi
tager forbehold for evt. trykfejl og ændringer.

FIND HVAD DU HAR BRUG FOR...

AKTIVITETER OG UDFLUGTER

Club Fanø, Sønderklit 4a / Kirkevejen 37, 4241 2565	s. 7
Fanø Bad minigolf, Golfvejen 1, Fanø Bad, 7516 1614	s. 51
Fanø Fodboldgolf, Postvejen 7b, Rindby, 2330 0554	s. 62
Legeland ved Rødgaard Camping, Kirkevejen 13, Rindby, 7516 3311	s. 18
Nationalparksafari.dk	s. 25
Padel Court, ESBJERG, Gl. Færgevej 2, 2262 7304	s. 39
Pirat Minigolf, Kirkevejen 3-5, Rindby, 7516 3680	s. 19
Ribe Viking Center, Lustrupvej 4, Ribe, 7541 1611 (RIBE)	s. 43
Vadehavskysten, Nørregade 19, 6700 Esbjerg	s. 26

APOTEK

Fanø Apotek, Hovedgaden 64, Nordby, 75 16 20 23	s. 66
---	-------

AUTOVÆRKSTED

Fanø Autoværksted, Strandvejen 4, Nordby, 7516 3520	s. 65
---	-------

BAGER

DagliBrugsen, Landevejen 42, Sønderho, 7516 4018	s. 53
Super Brugsen, Hovedgaden 77, Nordby, 7516 2009	s. 72
SPAR Supermarked, Strandvejen 27, Nordby 7516 3120	s. 65
Rindby Supermarked, Kirkevejen 32, Rindby, 7516 3546	s. 23

BEKLÆDNING

Christel Seyfarth, Nordby, 5170 9279	s. 53
Kollektionshuset, Hovedgaden 61, Nordby, 2141 3344	s. 54
No 66, Hovedgaden 66, Nordby, : 2143 6177	s. 66
Rikke Sandford, Hovedgaden 58B, Nordby, 2547 8766	s. 63
Nyform, Strandvejen 56, Fanø Bad, 7516 3484	s. 35
Silken, Landevejen 15, Sønderho, 2127 9256	s. 62
Uldsnedkeren, Digevej 7, Sønderho, 7516 4131	s. 62
Westwind, Hovedgaden 88, Nordby, 7694 0966	s. 59

BIBLIOTEKER

Nordby Bibliotek, Midtbjergevej 2, Nordby, 7616 2230	s. 63
--	-------

BLOMSTER

Fanø Blomster, Hovedgaden 75, Nordby, 7516 2656	s. 54
---	-------

BOGHANDEL / POSTBUTIK

Fanø Boghandel, Hovedgaden 58, Nordby, 7516 2184	s. 66
--	-------

BRUGSKUNST / GAVEARTIKLER / BØGER / VIN

Den Lille Rav Butik, Hovedgaden 39, Nordby	s. 54
Det Grønne Antikvariat, Øster Land 2, Sønderho, 4033 2100	s. 63
Fanø Keramik, Hovedgaden 25b, Nordby, 6179 1428	s. 62

STØT VORES ANNONCØRER... DE STØTTER OS, BRUG DENNE LISTE TIL DIN NÆSTE INDKØBSOPLEVELSE

Fanø Lys, Strandvejen 59, Fanø Bad, mob. 6162 2200	s. 45
Fru Sørensen, Hovedgaden 49, Nordby, 4010 6964	s. 66
Hidalgo, Hovedgaden 30, Nordby, 4042 4680	s. 24
Lorenzens Museumsbutik, Sønderho, 5150 1850	s. 65
Ravsmøden, Landevejen 40, Sønderho, 2165 4870	s. 63
Rikke Sandford, Hovedgaden 58B, Nordby, 2547 8766	s. 63
Rindby Supermarked, Kirkevejen 32, Rindby, 7516 3546	s. 23
Uldsnedkeren, Digevej 7, Sønderho, 7516 4131	s. 62

CAMPING

Feldberg Familie Camping, Kirkevejen 3-5, Rindby, 7516 3680	s. 19
Feldberg Strand Camping, Kirkevejen 39, Rindby, 7516 2490	cover
Rødgaard Camping (Axel's kirtchen) , Kirkevejen 13, Rindby	s. 18

CYKLER & CYKELUDLEJNING

Fri Bikeshop, Mellemgaden 12, Nordby, 7516 2460	s. 55
Club Fanø, Sønderklit 4a / Kirkevejen 37, 4241 2565	s. 7

CYKELMEKANIKER / BUTIK

Fri Bikeshop, Mellemgaden 12, Nordby, 7516 2460	s. 55
---	-------

DYRLÆGE

BLM dyrlæge, Hæsset 1, Rindby, +45 2899 7557	s. 66
Fanø Dyreklinik, Hovedgaden 126, Nordby, 2924 7663	s. 62

ELEKTRIKKER

Dan-EI, 7023 2388	s. 62
-------------------	-------

EJENDOMSHANDEL

EDC-Fanø, Strandvejen 10a, Nordby, 7666 0102	s. 58
Nybolig, Hovedgaden 54, Nordby, 7516 1011	s. 59

ENTREPRENØR

Frits Brinch & Sønner ApS, S.nder Nytoft 11, Nordby, 2926 5676	s. 54
--	-------

FERIEHUSUDLEJNING

Danibo Sommerhusudlejning, Langelinie 9, Nordby	cover
Esmark, Kirkevejen 13c, 6720 Rindby, 6915 9618	s. 57
Feriepartner Fanø, Hovedgaden 34, 9618 0239	s. 37
Sol & Strand Feriehusudlejning, Postvejen 16, Nordby, 7516 2600	s. 18

FODBOLDGOLF

Fanø Fodboldgolf, Postvejen 7b, Rindby, 2330 0554	s. 62
---	-------

FRISØR

Art of Hair, Ved trappen 8, Nordby, 7512 4905	s. 63
---	-------

ANNONCØRLISTE 2025

FORENINGER

Sønderho Borgerforening, Sønderho, www.sonderho.dk	s. 66
Vist Fanø, www.visitfanoe.dk	s. 12

GALLERIER

Fanø Strandgalleri, Kirkevejen 39 Rindby	s. 63
--	-------

IS

Sønderho Is Café, Sønderland 5, Sønderho, 7516 4172	s. 69
Perronen, Hovedgaen 37, Nordby, 6148 7360	s. 66

KROER OG HOTELLER

Fanø Krogaard, Langelinie 11, 7660 0070	s. 53
Kellers Badehotel, Strandvejen 48, 7516 3088	s. 55
Strandvejen Hotel, Strandvejen 12-14, 7516 3589	s. 55

LEGELAND

Rødgaard Camping, Kirkevejen 13, Rindby, 4024 3011	s. 18
--	-------

LEGETØJ

Club Fanø, Sønderklit 4a, Fanø Bad, 4241 2565	s. 7
---	------

MUSEER

Fanø Skibsfarts- & Dragtsamling, Hovedgaden 28	s. 58
Ribe Viking Center, Lustrupvej 4, Ribe, 7541 1611 (RIBE)	s. 43

MINIGOLF

Fanø Bad minigolf, Golfvejen 1, Fanø Bad, 7516 1614	s. 51
Pirat Minigolf, Kirkevejen 3-5, Rindby, 7516 3680	s. 19

PADEL COURT (Esbjerg)

Padel Court, ESBJERG, Gl. Færgevej 2, 2262 7304	s. 39
---	-------

PRINTCENTER /GRAFISK PRODUKTION

Casa Grafika, Kikkebjergvej 6, Nordby, 2146 4656	s. 71
--	-------

PRIVAT OVERNATNING

Villa Quisisana, Strandvejen 62, Fanø Bad, 7516 2700	s. 63
--	-------

POSTBUTIK

Fanø postbutik v/ Fanø boghandel, Hovedgaden 58, 7516 2184	s. 66
--	-------

PUB

Hjørnekroen, Hovedgaden 14, Nordby, 7516 2262	s. 62
---	-------

PIZZA

Strandvejen Pizzeria, Strandvejen 12-14, 7516 3589	s. 55
--	-------

RESTAURANTER, CAFEER MM

Axel's Kitchen, Kirkevejen 13, Rindby, 4024 3011	s. 18
Cafe Nanas Stue, Sønderland 1, Sønderho, 7516 4025	s. 69

Fajancen, Sønderland 5, Sønderho, 7516 4172	s. 69
Fanø Krogaard, Langelinie 11, 7660 0070	s. 53
Kaffehuset, Hovedgade 60, Nordby, 2444 2881	s. 66
Kellers Badehotel, Strandvejen 48, 7516 3088	s. 55
Lighthouse, Kirkevejen 32, Rindby	s. 33
Restaurant Dino, Strandvejen 8, Nordby, 7516 6464	s. 63
Rindby Supermarked, Kirkevejen 32, Rindby, 7516 3546	s. 23
Sea Side, Langelinie 2, Nordby, 2010 8717	s. 63
Perronen, Hovedgaen 37, Nordby, 6148 7360	s. 66

SHOPPING CENTER (ESBJERG)

BROEN Shopping, Exnersgade 18, 6700 Esbjerg	s. 13
---	-------

SLAGTER

Slagter Christiansen, Hovedgaden 17, Nordby, 7516 2067	cover
--	-------

SMYKKER

Den Lille Rav Butik, Hovegaden 39, Nordby	s. 54
Hidalgo, Hovedgaden 30, 4241 2565	s. 24
Ravsmøden, Landevejen 40 Sønderho.	s. 63

SPECIAL KLINIK

Føddamen Sønderho, Landevejen 40, Sønderho, 30310376.	s. 63
---	-------

SPECIAL PRODUKTER / FØDEVARER

Fanø Lynghonning, Hovedgaden 114, Nordby, 7516 2248	s. 62
Fanø Skibsrom, www.fanospirits.dk, 2252 7796.	s. 67

SUPERMARKEDER

DagliBrugsen, Landevejen 42, Sønderho, 7516 4018	s. 53
Rindby Supermarked, Kirkevejen 32, Rindby, 7516 3546	s. 23
Spar, Strandvejen 27, Nordby, 7516 3120	s. 65
SuperBrugsen, Hovedgaden 87, Nordby, 7516 2009	s. 72

TAXA

Fanø Taxa, +45 8844 3399	s. 62
--------------------------	-------

TURISTFORMIDLING

Vadehavskysten, Nørregade 19, 6700 Esbjerg	s. 26
Vist Fanø, www.visitfanoe.dk	s. 12

TV SERVICE

Michaels Antenne Service, Nordby, 2011 6325	s. 62
---	-------

TØMRER & SNEDKER

Flex-Byg, Lodsvej 41, Nordby, 2148 6989	s. 66
Wohlert, Tømrer - Snedker, Sønderho, 4043 5413 / 2992 6583	s. 66

VELKOMMEN TIL FANØ

KÆRE GÆST

Velkommen til Fanø. Vi håber, at I får et dejligt ophold og mange dejlige ferieoplevelser. Allerede på færgeren mellem Esbjerg og Fanø mærker man pulsen falde og roen indfinde sig.

Når du læser denne ferieguide, er du sikkert allerede indlogeret på dit overnatningssted. Hvis du endnu ikke har fundet ud af, hvor du skal bo, kan guiden også være med til at finde den rigtige overnatning, hvad enten det er hotel, camping, feriehus eller B&B.

Planlægger du en dagsudflugt til Fanø, er der også masser af inspiration at hente her. Et godt tip, lad bilen stå på fastlandet og brug cyklen på Fanø. Har du ikke din egen cykel med, er der cykeludlejning på øen.

Fanø gemmer på mange oplevelser, både store og små. Den enorme sandstrand er den helt store attraktion, men der er også masser af spændende oplevelser i naturen bag klitterne, og i de 2 bymiljøer i Nordby og Sønderho. Sæler, fuglekøjer, blokart, 4 museer og meget, mere.

Der er rigtig meget, som du kan opleve på egen hånd, men det giver oplevelserne en ekstra dimension, når man får fortalt historien af en lokal guide. På visitfanoe.dk og vadehavskysten.dk kan du få et overblik over de mange ak-

tiviteter, der foregår på Fanø. Her er det nemt at bestille og købe en lang række af de spændende oplevelser og udflugter, som Fanø tilbyder. Arrangementerne kan både købes on-line eller direkte hos arrangørerne.

TURISTINFORMATION:

Nordby: Langelinie 5, Selvbetjent åbningstid: Alle dage, hele året rundt 10.00-18.00

Betjent åbningstid: Juni, juli og august, Mandag-fredag 10.00-14.00

April, maj, september og oktober: Mandag 10.00-14.00, Fredag 10.00-14.00

Sønderho: Landevejen 35, Selvbetjent åbningstid: Alle dage, hele året rundt 10.00-18.00

ÅBNINGSTIDER PÅ FANØ:

De typiske åbningstider for butikkerne på Fanø er hverdage 10.00-17.00 og lørdag 10.00-13.00. Supermarkeder er dog typisk åbne alle dage 8.00-18.00/19.00. Åbningstiderne kan dog variere fra butik til butik. Der kan også være sæsonmæssige forskelle i åbningstiderne. De længste åbningstider ligger typisk i juli og august.

www.clubfanoe.dk

- Sælsafari • Blokart
- Cykeludlejning • Sauna
- Skimboard • ATB-Landboarding
- Byvandring • SUP og meget mere...

Strandbutikker med stort udvalg af drager og alt til stranden.
Besøg os på Sønderklit 4, Fanø Bad og Kirkevejen 37, Rindby strand.
Tlf +45 4241 2565 • clubfanoe@gmail.com • www.clubfanoe.dk

Vi lever det gode liv året rundt

Velkommen til vores enestående ø.

Vi puster ud og nyder tryghed og fællesskab for børn og voksne. Vi lever det gode liv året rundt.

Tænk, hvis du boede her hver dag!

Forestil dig, at dine børn kan cykle til venner, skole og fritidsaktiviteter. Forestil dig en afslappet hverdag, hvor der er tid at en kop kaffe og et grin. Forestil dig naturen og roen lige uden for din dør.

Snak med os, der bor her – vi kan fortælle meget mere!

Frank Jensen
Borgmester (og vinterbader) på Fanø

FANØ ►

12 minutter med færgen og afgang så tit som et S-tog • 3.400 livsglade, kreative og venlige naboer • Romantisk bymiljø og moderne villakvarterer • Boliger til fair priser • Skole med små klasser til og med 10. klasse • Tryk og inkluderende hverdag • Biograf, ungehus og spillesteder • Kaffebarer og fantastiske spisesteder • Kultur nok til det femdobbelte antal indbyggere • Foreninger; Gymnastik, bold, ski, MTB, vinterbadere mv. • Natur i verdensklasse – UNESCO siger det også • Lige i hjertet af Nationalpark Vadehavet • Danmarks smukkeste strande • Du kan cykle til alt.

◀ ESBJERG

Færgeløje i hjertet af Esbjerg • Landets femte største by med 71.500 venlige smil • Centrum for grøn omstilling • Internationale arbejdspladser • Shopping og specialbutikker • Ungdomsuddannelser • Universiteter • Lufthavn og banegård • E20 bringer dig til resten af verden.

ØEN FANØ

Fanø opstod som ø for ca. 8.000 år siden. Før var der sandsynligvis én lang kystlinje fra Blåvandshuk til Silde. Havet overskylde de lavtliggende hedesletter og dannede store sandvolde, som efterhånden udviklede sig til den skjærmende ø-barriere, der hedder Fanø, Mandø og Rømø. I læ af øerne begyndte dannelsen af det egentlige vadehav. Siden har tidevand, stormfloder og vind fået Fanø til at vokse mod vest.

Vi ved ikke præcist hvornår de første mennesker bosatte sig på Fanø, men de tidligste skriftlige optegnelser stammer fra 1231. Fra det tidspunkt og frem til 1741 tilhørte Fanø det danske kongehus. Der er dog fundet potteskår ved Halen, som er ca. 2.000 år gamle, så måske har Fanø også været beboet i ældre jernalder.

Sejlskibstiden fra midten af 1700-tallet og frem til ca. år 1900 har haft stor betydning for Fanøs udvikling og præger stadig øen. Det blev et velhavende samfund, og de 2 byer Sønderho og Nordby blomstrede. Der blev bygget flotte huse og erhvervsbygninger, som er iøjnefaldende i bybillederne, og der udviklede sig en helt særlig kultur med musik og dans, som sammen med de traditionelle fanødragter kan opleves den dag i dag. Ikke som museumsgenstande, men som en del af livet på Fanø.

I dag er øen knap 60 km². Trods sin beskedne størrelse

er Fanø en selvstændig kommune. I 2005 blev der afholdt en folkeafstemning på Fanø om en sammenlægning med den nye store Esbjerg kommune. 65% af indbyggerne ønskede at Fanø skulle forblive en selvstændig kommune. Så Fanø er i dag Danmarks næstmindste kommune.

Mange små øer og landdistrikter har det svært. Færre arbejdspladser og faldende indbyggertal. Sådan er det ikke på Fanø. Vi har haft et stigende indbyggertal og har nu ca. 3.500 indbyggere. En væsentlig årsag til det stigende indbyggertal er nærheden til Esbjerg. Med kun 12 min. sejlads med "færgebussen", er det nemt at bo på Fanø og arbejde i Esbjerg. Mere end 700 personer pendler hver dag til fastlandet. Der er til gengæld også omkring 300 personer, der pendler til Fanø for at arbejde.

Det vigtigste erhverv i dag på Fanø er turisme. Gæsterne er med til at gøre Fanø til et levende samfund, som også gør det attraktivt at bo her. De mange butikker, cafeer, restauranter og kulturelle aktiviteter ville ikke kunne eksistere, hvis ikke der var gæster på øen. Så på Fanø er der ikke et modsætningsforhold mellem gæster og fastboende, de supplerer hinanden.

FANØ KOMMUNE

Fanø styres af en kommunalbestyrelse på 11 personer, der er på valg hvert fjerde år. Det seneste kommunalvalg var i

november 2021. Her fik partierne Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Radikale Venstre og Enhedslisten plads i den nye kommunalbestyrelse, som udpegede Frank Jensen som borgmester på Fanø de næste 4 år.

SKOLE OG FRITID

Fanø Skole ligger i Nordby. Her går alle øens børn i skole fra 1. klasse til 9. eller 10. klasse. Der er ca. 360 elever. I tilknytning til skolen ligger biblioteket og fritidshjemmet. I samme område ligger også øens udendørs- og indendørs idrætsfaciliteter.

SUNDHED

Fanø har et stort sundhedscenter, som ligger i den gamle søfartsskoles bygning. Her er der en privat lægepraksis, et privat dialysecenter til nyrepatienter, samt faciliteter for Fanø Kommunes eget sundhedspersonale. Det nær-

meste hospital ligger i Esbjerg. Der er stationeret en ambulance på øen og der er en aftale med færgen om, at der er vagtpersonale 24 timer i døgnet. Så færgen kan omgående sejle, når der er behov for en ambulancetransport.

BIBLIOTEK

De 2 biblioteker i Nordby og Sønderho er afdelinger af Esbjerg Bibliotek. Bibliotekerne har både bøger, musik, film, spil samt en netcafé. Som gæst er det også muligt at bruge biblioteket. Begge biblioteker er åbne fra morgen til aften alle ugens dage. Det meste af tiden er der selvbetjening.

Nordby Bibliotek, Stadionvej 17, Nordby
Sønderho Bibliotek, Landevejen 41, Sønderho
Åbningstider, se www.esbjergbibliotek.dk/biblioteker

FANØ Fan

by Visit Fanø

Er du fan af
smukke Fanø?

Find inspiration til dit ophold
på www.visitfanoe.dk

Besøg os her >>

SHOPPING

BROEN

60
BUTIKKER
OG
RESTAURANTER

SPANNENDEN GESCHÄFTE
UND GUTE RESTAURANTS
EXCITING SHOPS AND GOOD
RESTAURANTS

700
P-PLADSER
PÅ TAG

ESBJERG
CITY

P

KONGENSGADE

JERNBANEGADE

P

EXNERSGADE

BROEN
SHOPPING

E20

P

GAMMELBY RINGVEJ

HVERDAGE
10-19
LØRDAG OG SØNDAG
10-17

UDVIDEDE ÅBNINGSTIDER:
KVICKLY, BIOGRAFEN, PUREGYM
OG RESTAURANTERNE

700
p-pladser
4 timers
GRATIS
PARKERING

4 STUNDEN LANG
KOSTENFREIES PARKEN
4 HOURS FREE PARKING

HUSK P-SKIVEN
PARKSCHEIBE EINSTELLEN
SET THE PARKING DISC

broenshopping.dk

VESTJYLLANDS **STØRSTE** SHOPPINGCENTER
DAS GRÖSSTE EINKAUFSZENTRUM WESTJÜTLANDS
THE LARGEST SHOPPING CENTER OF WESTERN JUTLAND

BROEN Shopping, Centrum,
Exnersgade 18, 6700 Esbjerg
www.broenshopping.dk

FANØ

cykelruter

Esbjerg

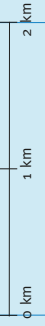

Søren Jensen Sand

- Atlantvolden rute / Route, 27 km
- The Big Five rute / Route, 38 km
- Verdensarv Vadehavet rute / Route, 45 km
- Mountainbike rute / Route, 10 km
- Panoramauten / Panorama Route 404, 29 km

- By / Stadt
- Sommerhus område / Cottage area / Häuschenbereich
- Plantage / Plantation / Plantage
- Heide / Heath / Wälder

- Information
- Skraldespand / Trash / Kasten
- Kort / Map / Kurs
- Handicaptoilet
- Drikkevand / Drinking water / Trinkwasser
- Parkering / Parking
- Rasteplads / Resting spot / Ruhestätte
- Madpakkehus / Lunchpack eating spot / Lunchpakete
- Mountainbike rute start
- Toilet / Restroom / Toilete
- Cykelreparation / Bike repair facility / Fahrradreparatur
- Svømning / Swimming area / Schwimmen
- Windsurf area / Windsurf-Bereich
- Buggykørsel / Buggy area / Buggy Fahren
- Udsigt / Viewpoint / Ansicht
- Skovlegeplads / Playing ground / Wald Spielplatz
- Shelters / Schutzhütten
- Færgen / Ferry / die Fähre
- Hundeskov / Dog walking area
- Fuglehabitat / Bird sanctuary / Vogel Habitat
- Fugle køjer / Duck decoy / Vögelkojen

LIVET FØLES STØRRE PÅ CYKEL

Cyklen er den ideelle måde at komme rundt på Fanø på. Hele øen er kun ca. 15 km lang og ca. 5 km på det bredeste sted, så afstandene er korte. Der er cykelstier mellem alle byområderne på Fanø (Nordby, Fanø Bad, Rindby Strand og Sønderho), så det er trygt og sikkert at cykle på Fanø – for børn og voksne.

Har man lyst til at vove sig længere væk fra hovedfærdselsårene, ligger der masser af smukke naturoplevelser ved at følge grus- og markvejene i den nordlige og østlige ende af øen. Selv i klitplantagen er der veje og stier, som det er muligt at cykle på. Andre er mere velegnede til en mountainbike. Det er bestemt også en oplevelse at cykle rundt på de små veje i sommerhusområderne i Fanø Bad, Rindby Strand og Sønderho. Som noget helt særligt, er det nemt at cykle på stranden på vestsiden af Fanø.

Vi er glade for, at det er blevet så populært at cykle. Det giver færre biler på vejen og dermed mindre forurening og støj. Derfor gør vi alt, hvad vi kan, for at forbedre vilkårene for cyklister. For nogle få år siden lavede Fanø Kommune en aftale med færgereferiet om, at det skulle være gratis at få cyklen med færgen. Det har været en stor succes. Samtidig udvider vi løbende stinettet og forbedrer faciliteterne undervejs.

Der er 5 pausesteder rundt på øen, ved færgeløjet i Nord-

by, ved Nordby Kirke, ved de offentlige toiletter i Fanø Bad, i Fanø Klitplantage og ved Sønderho Kirke. Som minimum har pausestederne et stort kort over øen, affaldsstativer og cykelpumpe. Pausestedet i klitplantagen ved Mågekolonivej har desuden et overdækket picnicområde og hængekøjer, hvis der er brug for en lille lur.

CYKELRUTER PÅ FANØ

Der er masser af smukke oplevelser, når du cykler på Fanø. Nogle er meget iøjnefaldende, som stranden og de 2 små romantiske byer Nordby og Sønderho. Andre skal man lede lidt mere efter og gerne vide noget, om for at få det fulde udbytte. Derfor er der udgivet 5 foldere med forslag til cykelture på Fanø. Hver folder indeholder et kort, en rutebeskrivelse, samt ikke mindst en beskrivelse af det, du kan opleve undervejs. Du kan enten downloade kort og beskrivelser på www.visitfanoe.dk eller få de gratis foldere hos Club Fanø i Fanø Bad og Rindby Strand.

Rute 1: Verdensarv Vadehavet er på 42 km. På denne tur kommer du hele øen rundt og oplever nogle af de mest karakteristiske landskaber, som har gjort Fanø og havet omkring Fanø til nationalpark og verdensarv. Fra de flade enge mod nordøst, via klithederne, klitplantagen og vesterhavsstranden til den sydøstlige spids syd for Sønderho, der kaldes Hønen.

Rute 2: Atlantvolden. Ruten er på 26 km. Turen fører dig rundt til en række af de vigtigste bunkeranlæg i den nordlige ende af øen, der blev opført under 2. Verdenskrig. De fleste af de mere end 300 bunkers på Fanø er i dag helt tildækkede af sand, men denne tur fører dig rundt til nogle af de bunkers, der stadig kan opleves.

Rute 3: Panoramarute 404 er den eneste rute, der er afmærket med skilte. Ruten er 26 km., og giver dig mulighed for at opleve nogle af de bedste udsigtspunkter og landskaber på den nordlige halvdel af Fanø.

Rute 4: "Big Five". Ruten er på 37 km og bringer dig rundt til de 5 udsigtspunkter, der udgør de 5 højeste bjerge. De 5 "bjerge" er Kikkebjerg, Klingebjerg, Annedalsbjerg, Pælebjerg og Mosedalsbjerg. Bjergene er naturligvis ikke så store som bjergene i alperne og Himalaya, men udsigten fra toppen af klitterne er fantastisk.

Rute 5: Mountain Bike sporet er på 7 km., og ligger i den vestlige side af Fanø Klitplantage. Ruten er relativt flad med enkelte små stigninger. Det er en meget smuk tur, der er velegnet for begyndere.

En sommerferie med rav i den

sologstrand.dk

SOL OG STRAND
- ferie med det gode hjerte

Sol og Strand Feriehusudlejning • Postvejen 16 • 6720 Fanø • +45 75 16 26 00 • sologstrand.dk

AXEL'S KITCHEN

Italian
Food & Wine
Tel: +45 4024 3011

FANTASTISKE ITALIENSKE PIZZAER • BØRNEVENLIG RESTAURANT MED INDENDØRS LEGELAND • ITALIENSK MAD & VIN

Rødgaard Camping • Kirkevejen 13, Rindby • www.rodgaard-camping.dk

CamperStop / QuickStop 120 Dkk

Saisonplätze, Komfortplätze mit Privatbad, Ferienwohnungen, Luxushütten und mehr...

FELDBERG
FAMILIE CAMPING

Kirkevejen 3-5, Rindby
DK-6720 Fanø
Tlf. +45 75 16 36 80
www.feldbergfamiliecamping.dk

Pirat Minigolf Fanø

Pirat Minigolf
Feldberg Familie Camping
Kirkevejen 3-5, Rindby
DK-6720 Fanø
www.piratminigolf.dk

18 Bahnen Piraten-Minigolfanlage

Öffnungszeiten
Ostern bis KW 42

VANDRETURE PÅ FANØ

Gå på opdagelse i naturen og landskabet på Fanø, eller i de 2 idylliske landsbyer Nordby og Sønderho. Oplevelser ligger lige rundt om hjørnet. Du kan komme på guidede byvandring i både Sønderho og Nordby, samt ikke mindst den meget populære vandring på havbunden ud til den store sælbanke vest for Sønderho. Se mere på www.visitfanoe.dk og Vadehavskysten.dk. Der er naturligvis også mange muligheder for ture på egen hånd

SØREN JESSENS SAND

Stranden er, uden sammenligning, det mest populære sted at vandre, hvad enten det er en kort tur langs vandkanten, eller en længere tur langs den 15 km. lange nordsøstrand. En helt særlig oplevelse er Søren Jessens Sand, som er det store strandområde nord for Fanø Bad. På sit bredeste sted er stranden her næsten 2 km bred, så her minder det mere om en sandørken end en strand. Det er et fascinerende sted, hvor man kan opleve hvad man tror er store handelsskibe, der kommer sejlene i sandet. Det gør de selvfølgelig ikke, men fra midten af stranden kan man ikke se vandet, og det virker derfor, som om skibene sejler i sandet.

FANØ KLITPLANTAGE

Området ved Fanø Klitplantage er et meget varieret og spændende landskab, som er gennemskåret af skovveje og stier, som man kan vandre på. Det er en god ide at have oplevelseskortet "Når vi cykler og vandrer på Fanø" med på turen, hvis man bevæger sig uden for de afmærkede ruter. Kortene på mobiltelefoner har ikke alle veje og stier med.

Der er en afmærket vandrerute i Fanø Klitplantage på i alt ca 10 km. Ruten kan dels op i 2 ture, en østlig og en vestlig på henholdsvis ca 3,5 og 6,5 km. Ruterne er afmærkede med pæle. Ruten øst for hovedvejen går gennem både skov og åbne klithedeområder med lyng. Sidst på sommeren blomstrer lyngen og gør disse ruter til noget helt særligt. Flere steder er der en flot udsigt over Vadehavet mod øst. Ruten vest for hovedvejen går gennem skov og åbne klitområder, hvor der er udsigt over stranden og Nordsoen. Skovlegepladsen og øens højeste punkt Pælebjerg ligger langs dinne ruter.

I vinterhalvåret falder der normalt så meget regn, at dele af stinettet bliver oversvømmet. Det gælder især klithederne i den vestlige del, men også andre lavtliggende steder.

FUGLEKØJERNE

På de afmærkede vandreruter i Klitplantagen mod øst kommer man forbi flere fuglekøjer. De 2 fuglekøjer, som er bedst bevarede og åbne for offentligheden, er Albue Fuglekøje og Sønderho Gl. Fuglekøje. I samme område ligger yderligere 2 fuglekøjer, Ternedal Fuglekøje og Sønderho Fuglekøje. Der er i området fundet tegn på endnu én fuglekøje, så måske har der engang været 5 fuglekøjer i dette område. De 3 sidstnævnte er nu alle tilgroede.

En fuglekøje er et anlæg, der tidligere blev brugt til fangst af vildænder og andre trækfugle. En kunstigt anlagt sekskantet dam er i hvert hjørne forsynet med 6 kanaler, som er overdækket med net.

Fuglekøjerne blev anlagt i midten det 19. århundrede efter Hollandsk forbillede, hvor de har eksisteret siden det 16. århundrede. I 1931 blev det forbudt at fange fugle på denne måde og de har siden fungeret som små frilandsmuseer og naturperler.

KIKKEBJERG KLITPLANTAGE

I plantagen vest for Nordby er der en afmærket vandrerute i det let kuperede klitterræn. Tæt ved ruten ligger selve Kikkebjerg, som er en klittop med et lille hus på toppen. Herfra er der en flot udsigt over både landskabet mod vest og nord, samt over Nordby og i baggrunden Esbjerg og Esbjerg Havn. Oprindeligt blev det brugt som udsigtspunkt for lodsene i Nordby. Bygningen på toppen er ikke den oprindelige lodsbygning. Den blev ødelagt af stormen i 1999.

Lige nord for klitplantagen ligger det bedst bevarede forsvarsanlæg fra 2. Verdenskrig, det såkaldte "Flak Nord", hvor man kan se en række bunkers og flakstillinger i klitlandskabet.

HØNEN

Den mest populære vandrerute ved Sønderho er turen rundt om sydspidsen af Fanø. Man kan med fordel starte turen ved den gamle havn og gå mod syd til Hønen. Tilsanding af den gamle sejlrende til Sønderho har skabt denne lille strandeng, hvor man på et meget lille område kan finde en stor del af Vadehavets flora.

Fra Hønen følges stranden mod nordvest med udsigt til Mandø og Galgerev med den store sælkoloni. Følg Sønderho Strandvej tilbage til Sønderho.

BJERGENE PÅ FANØ

Bjergbestigning på Fanø? Det lyder som en vittighed, og det er det egentlig også. Men vi har lavet en rute, som vi kalder "De 5 store". De 5 store er Kikkebjerg, Pælebjerg, Klingebjerg, Annedalsbjerg og Mosedalsbjerg.

Det er muligt, både at lave den som en cykeltur, eller som målet for en vandretur i de områder, hvor et af bjergene ligger. De ligger alle i nogle af de mest naturskønne områder på Fanø, og giver en fantastisk udsigt over landskabet. Det er en sjov skattejagt for hele familien, som fører til steder, man ikke normalt opdager.

Bjergene på Fanø er egentlig klitter, som er opbygget gennem mange hundrede år. Fanøs 'ældste klitter' findes på øens østkyst, f.eks. Annedals Bjerg og Klingebjerg. Jo længere mod vest man kommer, jo yngre bliver klitterne. På stranden mellem Fanø Bad og Rindby Strand kan man se den næste generation af klitter blive skabt.

BYVANDRINGER

De fleste besøgende på Fanø kommer naturligvis til Nordby og Sønderho, enten for at handle eller gå en tur gennem hovedstrøgene. Der er imidlertid rigtig meget at opleve, hvis man begiver sig ud i sidegaderne. Mange af gaderne var oprindeligt stier, og snor sig derfor i et nærmest labyrintisk mønster. Trods byernes størrelse, kan man faktisk godt fare vild.

Som noget særligt er en del af de gamle stier, som forbandt de større veje, stadig bevaret. De er afmærket med pæle med et lille blåt skilt. Nogle gange ser det ud som om man er på vej ind på privat ejendom, men det er offentligt tilgængelige stier, som viser de 2 byer fra en helt anden side.

HAVGUS

Havtågen eller havgusen, som den kaldes, er et rigtigt forårsfænomen. Den dannes ude over vandet, når varm og fugtig luft pumpes op mod Danmark fra sydvest og møder et koldt hav. Når solen samtidig skinner inde over land, varmes jorden og luften. Dette resulterer i en søbrise, altså en pålandsvind, der driver havgusen ind over kysten.

Det kan gå forbavsende stærkt. Det er nærmest som om havgusen kan overraske en, mens man vender ryggen til. Tågen kan være så tæt, at man praktisk taget ikke kan se noget overhovedet. Vandrer man i Vadehavets landskab, er havgusen en fare, man må tage sig i agt for. Så hold øje med vejrudsigten.

Ikke desto mindre er havgusen et fascinerende vejrfænomen, og på grænsen mellem tåge og blå himmel, kan man ikke andet end at forundres over vejrets kontraster. Temperaturforskellen kan således svinge over 10 grader over ganske korte afstande, afhængig af om man opholder sig inde under eller ude af havgusen.

BADEBYERNE

FANØ BAD OG RINDBY STRAND

Fanø Bad og Rindby Strand er rigtige typiske danske badebyer. Et lille bycentrum tæt ved stranden og så de store områder med feriehus, campingpladser og hoteller. Lige ned til stranden.

FANØ VESTERHAVS BAD

Med golfbanen, 2 minigolfanlæg, tennis og Paddle tennis, Club Fanøs aktivitetscenter, lysstøberi og flere spændende butikker og restauranter er Fanø Bad godt på vej til at genskabe stedets storhedstid.

I 1880'erne blev de første ideer om at skabe Danmarks første kurbad skabt. Den stigende succes for kurturisme andre steder i Europa fik Danmarks Turistforening til at se sig om efter et sted hvor man kunne bygge et luksuriøst kurbad. Valget faldt på Fanø Bad, dels på grund af stranden og naturen ved Fanø Bad, dels fordi det var muligt at erhverve både landarealer, strand og strandkant.

I 1892 blev Kurhotellet indviet, samtidigt med at der blev bygget en række stor private sommerboliger. I de følgende år blev hotellerne Kongen af Danmark og Strandhotellet opført sammen med andre faciliteter til de velhavende gæster.

Fanø Vesterhavsbad havde sin storhedstid i årene mellem 1. og 2. Verdenskrig. Allerede i 1901 blev Danmarks første golfbane anlagt i klitterne lige nord for hotellerne. Fanø Golf Links er fortsat Danmarks eneste rigtige links golfbane.

2. Verdenskrig satte en stopper for turismen og Fanø Ve-

sterhavsbad. Trods forsøg på at renovere og genoplive det mondæne feriested, efter krigen, lykkedes det aldrig igen at opnå tidligere tiders popularitet, og hotellerne blev erstattet af ferielejlighedskomplekser. En række af de store sommervillaer kan stadig ses, og golfbanen lever i bedste velgående, og er omdrejningspunkt for nutidens Fanø Bad.

RINDBY STRAND

Rindby strand er det største ferieområde, med feriehus smukt beliggende i klitlandskabet. Udviklingen tog for alvor fart i 1960'erne, hvor området gik fra nogle få hundrede sommerhuse, til de i dag omkring 1.400 feriehus.

Rindby Strand er også centrum for campinglivet på Fanø. 4 af øens 7 campingpladser ligger på rad og række langs Kirkevejen, og skaber masser af liv i området. Alle campingpladserne blev etableret i slutningen af 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne. Fanø var så populær en campingdestination, at der er begyndelsen af 1980'erne var 13 campingpladser på øen. De 6 pladser er siden enten lukket, eller slået sammen med en af de andre pladser.

I Rindby Strand ligger der 2 minigolfbaner, en fodboldgolfbane, et paddel tennis anlæg og et indendørs legeland i forbindelse med campingpladserne. Her ligger også supermarked, cafeer og butikker.

Det gamle Rindby ligger øst for sommerhusområdet. Her lå der oprindeligt nogle få gårde, men i dag er der både et forsamlingshus og en stor butik med kunsthåndværk.

RINDBY supermarked

FANØ for

**ALT HVAD DU
BEHØVER**

- 1500 m² supermarked
- Stor bager afdeling
- Café
- Vadehavs usdtilling
- Burger og Is-bar
- Brugskunst og souvenirs
- Øens største parkeringsplads
- Familie drevet

**Øens største bageri
- VI SES!!**

www.rindbysupermarked.dk

Rindby strand, kirkevejen 32 • Rindby

LET KØB

HIDALGO

HOVEDGADEN 30,
 NORDBY, FANØ
 TLF. 4042 4680
 WWW.BUTIKHIDALGO.DK

SÆLSAFARI – ROBBENSAFARI – SEALSAFARI

 Alle ture starter på stranden 100 meter syd for nedkørslen fra Sønderho Strandvej til Fanø Vesterstrand (parkering på stranden) Professionel guidning af universitetslektor, Syddansk Universitet. Turkalender ses på hjemmesiden.

 Guiding in English. All safaris start on the beach 100 meters south of the ramp from Sønderho Strandvej to Fanø Vesterstrand (parking on the beach) Professional guidance by university lecturer from University of Southern Denmark. Tour calendar can be seen on the website.

 Guiding in Deutch. Alle Robbensafaris beginnt am Strand 100 m südlich des Abstiegs von Sønderho Strandvej zum Sønderho Strand (Parkplatz am Strand) Fachliche Betreuung durch dozent an der Süddänische Universität. Der Tourkalender ist auf der Website einsehbar.

www.nationalparksafari.dk

Tilmelding / Anmeldung / Booking SMS +452010 8717

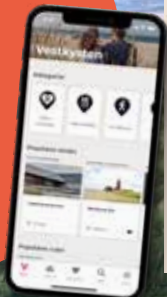
Mød os også på *Naturinformation Seaside Food, Langelinie 9, Nordby, 6720 Fanø* • www.seasidefood.dk

Ferie ved Vadehavskysten

Havet former os på Vadehavskysten. Besøg fire verdener inden for 25 km: Ribe, Danmarks ældste by; Esbjerg, nyeste storby; Marsk-øen Mandø; og Fanø med vild natur- og kulturhistorie. Alt i verdens største tidevandsområde - en enestående verdensarv. Oplev kontrasterne, fra milde sommerdage til utæmmede storme. Dyk ned i vikingetiden, se ind i fremtiden, og opdag over 10.000 dyre- og plantearter. Smag på Vadehavet eller nyd lokale retter. Udforsk guldalderkunst og moderne installationer. Rør ved arkitektur med nysgerrighed. Vi fra Vadehavskysten møder altid verden med nysgerighed - sådan vil vi også møde dig.

Få meget mere info om de fantastiske oplevelser i området

Download VESTKYSTEN-APP - den officielle online rejseguide

Oplevelser du ikke må gå glip af

- 1 Fanø Skovlegeplads
- 2 Fanø Museum
- 3 Skibsfart- og dragtsamlingen
- 4 Hannes Hus
- 5 Fanø Kunstmuseum
- 6 Fiskeri- og Søfartsmuseet
- 7 Mennesket ved Havet
- 8 Esbjerg Kunstmuseum
- 9 Svømmestadion Danmark
- 10 Shopping Esbjerg
- 11 Riplay
- 12 Ribe Vikingecenter
- 13 Ribe Kunstmuseum
- 14 Vadehavscentret
- 15 HEX!
- 16 Ribe Domkirke
- 17 Mandø

Læs mere om Vadehavskysten her

Available on the App Store

GET IT ON Google Play

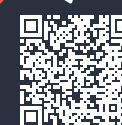
Hvad sker der på Fanø?

Scan QR-koden og få et overblik over events på Fanø - fra udstillinger til festivaler.

Spændende lydvandring på egen hånd

- scan QR-koden og lyt til spændende historier, når du udforsker området i dit eget tempo

STRANDLIV

Stranden er så stor, at der er plads til alle. Til badelig, lege i sandet, flyve med drager, køre Blokart eller Kite-Buggy, wind- eller kite-surfe på havet, samle rav, gå en tur og betragte solnedgangen, eller betragte fuglelivet på stranden. Der er plads til alle, også til hunde og hundeejere. Men husk at tage hensyn til alle de andre. Hunde skal være i snor i perioden 1. april til 31. september.

Stranden mellem Fanø Bad og Rindby Strand er den mest populære del af stranden for badegæster. Om sommeren er der en livredestation ved Rindby Strand. Det er en af de mest familievenlige strande, lavvandet, og med mindre strøm end de fleste andre steder. Derfor skal man alligevel tage sig i agt og følge baderådene: Lær at svømme, bad aldrig alene, gå kun ud til navlen, svøm langs kysten, bad aldrig med alkohol og euforiserende stoffer i blodet, og gå op, når du begynder at fryse.

Stranden er et stykke dynamisk natur, som hele tiden forandrer sig. I modsætning til mange andre steder langs vestkysten, så bliver strandene på Fanø bredere og bredere. Havstrømmene fører sand med, som aflejres ved Fanø, Mandø og Rømø. De 3 øer ligger i læ af Horns Rev, der ligger mod nord ud for Blåvands Huk.

Ved Fanø Bad er stranden mere end 700 meter bred. Jo længere mod syd man kommer, jo smallere bliver stran-

den. Stranden har ved Fanø Bad og Rindby Strand nået en bredde, så der nu er dannet nye klitrækker midt på stranden. Ved Fanø Bad, er området mellem den nye klitrække og den gamle klitrække, ved at blive omdannet til strandeng. Sand bliver til mudret jord. Vest for den nye klitrække, har vi så den "nye" nordsøstrand med fint hvidt sand.

Det er tilladt at køre med bil på stranden mellem Fanø Bad og Sønderho. Hastighedsbegrænsningen er 30 km/t. Ca. 3 km syd for Rindby Strand ligger den såkaldte "Buggy strand", hvor det er tilladt at køre med strandsejlere og surfe. Nord for Fanø Bad ligger det helt særlige område Søren Jessens Sand. Området er bilfrit og "uofficiel" naturiststrand.

DRAGEFLYVNING

Fanø er et eldorado for drageflyvere. Den brede strand og de stabile vindforhold gør Fanø til et af de bedste steder i verden for drageflyvning.

Drageflyvning er for alle. Der er flere butikker, der sælger færdige drager. Har I lyst til at bygge jeres egen drage, er der workshops for børn det meste af året.

Drageflyvning er også en sport. Det meste af sommerhalvåret (fra april til oktober) kommer der drageflyvere til Fanø, for at sætte deres drager op. De er i alle mulige

størrelser og former. Fra små traditionelle håndholdte drager til meget store drager, som er fastgjorte til jorden.

Hvert år i juni mødes omkring 5000 drageentusiaster fra hele verden på Fanø. Mange af deltagerne designer og bygger deres egne drager, ofte udformet som personer, tegneseriefigurer, dyr og selvfølgelig drager.

TIL NYBEGYNDEREN

Start med at vurdere dragens størrelse i forhold til vinden. Prøv at holde den op i hånden, mærk vindens træk i dragen, inden du sætter den op med en styreline.

Forbind dragen med styrelinen og rul ca. 40 meter ud imod vindretningen. Hold fast i håndtaget og få mor eller far til at holde dragen op i vinden og give slip på den. Den skal ikke kastes op i luften, den skal selv fange vinden og stige selv op. Nu kan du nyde det fantastiske syn af din drage mod himlen. Hvis dragen begynder at falde, så trækker du lidt i styrelinen, eller går nogle skridt op mod vinden. Så skulle den gerne stige igen.

BLOKART OG KITE-BUGGY

Suse hen ad stranden i en strandsejler. Det er livet! Fanø har en af Europas bedste strande til strandsejllads. Den er bred og fast. Der er et afmærket område ca. tre km syd for Rindby til denne type aktiviteter.

Der findes mange forskellige typer strandsejlere. En strandsejler er en lille tre-hjulet, åben vogn. Nogle typer er monteret med sejl, andre trækkes af en håndholdt drage. Nogle kræver stor ekspertise, andre kan man lære at køre på 10 minutter.

Blokart er den mest benyttede type til udlejning. Den er nem at køre og derfor også velegnet til begyndere. Den fås også med sidevogn, så selv mindre børn kan opleve suset. Det er en sport for alle, fra 8-10 år til 88 år.

Kite-Buggy hedder den anden populære type. Den trækkes af en drage og kræver større ekspertise. Fanø er tilholdssted for en lang række af de bedste Kite-buggy købere.

SURF

Det er et rigtig godt sted at lære at surfe i bølger, både for nybegynderen i bølgesurf, og for den mere øvede som skal perfektionere sin stil og tricks i bølgerne. Havet ved Fanø er nemt tilgængeligt og brugervenligt. Det betyder meget, at man kan køre helt ned til vandet, og ikke skal slæbe udstyret flere 100 meter, som man skal mange andre steder.

Ved stranden syd for Rindby er der undervisning i både blokart, kitebuggy og kitelandboarding.

HVAD FINDER VI PÅ STRANDEN

Havet skyller mange ting op på stranden. Det er først og fremmest i vinterhalvåret, at havet er uroligt og derfor skyller meget op på stranden.

Det mest kendte og eftersøgte opskyl er naturligvis rav, men der er også mange andre spændende ting, der skyller op på stranden, og som ofte er meget nemmere at finde end rav. Skaller fra hjertemuslinger og knivmuslinger finder du overalt på stranden.

KONKYLIEN ER STRANDENS VIDUNDER

Konkylien vækker altid glæde, når man støder på den i vandkanten. De store, smukt snoede sneglehuse er iøjnefaldende og nærmest eksotisk udseende. Efter et blæsevejr kan der visse steder ligge hundreder af sneglehuse på stranden. Tiden går hurtigt, når man hele tiden får øje på et endnu flottere eksemplar end det, man samlede op for et øjeblik siden. Konkylien er i virkeligheden en populær fællesbetegnelse for et væld af arter, der hver har deres eget navn. De konkylier, vi finder i Vadehavet, er enten fra arten almindelig konk eller rødskonk. De kan begge blive omkring 10 cm. De kan faktisk kendes fra hinanden ved hjælp af mundingens form. Rødskonken har en længere, udstrakt munding, der har form som en tagrende, den såkaldte køl. Begge arter lægger æg i store klumper, som kan samle æg fra flere hunner. Ægklumperne ses ofte skyllet op på stranden i tørret tilstand. I alt kan sådanne ægklum-

per indeholde 300.000 larver. Mange bliver dog spist af rovdyr, inden de når at udvikle sig til voksne snegle.

De færreste er klar over, at konksneglene er rigtige rovdyr, der er konstant på jagt efter bytte. Snegle er jo ikke hurtige jægere, men formår alligevel at overrumple levende muslinger og skyde kanten på sneglehuset ind mellem muslingens åbne skaller, så disse ikke kan lukkes. Herefter skydes en ru tunge ind mellem muslingeskallerne, og konken går i gang med at fortære muslingens bløddele. Konken anvender også en slimet nervegift, der lammer byttet. Konken lugter sig frem til sit bytte og ernærer sig også ofte af ådsler. Rødskonkens latinske navn Neptunus lyder sikkert for mange bekendt. Det betyder havets gud! Konken er i sandhed en af naturens vidunderlige skabninger.

PÅ RAVJAGT.

I vinterhalvåret kan man opleve en masse violette lysprikker på stranden. Det er ikke væsener fra rummet, der er kommet på besøg. Det er ravjægere, der leder efter rav med deres lamper med ultraviolet lys. Det er tydeligt at få øje på ravet, der lyser op, når det ultraviolette lys rammer det. Ravlamperne har medført at der bliver fundet mere rav end nogensinde på Fanø.

Det er dog hverken nødvendigt at bruge ravlampe eller være på stranden om natten for at finde rav. Også om da-

gen er det muligt at finde rav. Har man først været dygtig eller heldig nok til at finde et smukt stykke rav i vandkanten, er man solgt til ravjagten for altid. I hvert fald bliver de fleste mennesker grebet af jagtinstinktet og en tiltagende guldfeber, når man opdager, at det faktisk kan lade sig gøre. Samtidig er ravjagt en god beskæftigelse, når vejret ikke er til solbadning. Det skal faktisk helst være koldt og råt, inden ravet for alvor skyller ind til kysten.

Alting, også ravet, flyder bedst, når vandet er koldt. Derfor er sommeren ikke den bedste årstid. I vinterhalvåret præges vejret naturligvis også af mere blæst og flere storme, der bringer både rav og andet opskyl ind til stranden. Vindretningen er som bekendt også en vigtig del af hemmeligheden. På Fanø er den rigtige vindretning sydvestlig, men dette varierer fra sted til sted. Det kan imidlertid også blæse for meget!

Og det er først når tidevandet trækker sig tilbage, at jagtmarken jo for alvor åbner sig. Der er mange ting, der skal passe sammen, og det er en del af fornøjelsen. Det er ikke tilfældigt, at de erfarne ravsamlere finder de bedste stykker. De ved præcis, hvornår chancen er størst. Men der er aldrig nogen garantier.

Et godt tip er at holde øje med mågerne. Hvor der samles store flokke af måger på stranden, tyder det på meget opskyl fra havet. Muslinger, plantedele og med stor sandsynlighed rav.

Det rav, vi finder langs de danske kyster kaldes baltisk rav. Det er mellem 30 og 50 mio. år gammelt. De såkaldte baltiske ravskove dækkede en stor del af Skandinavi-

en og Østersøegnene. I dag ved vi, at ravet er gammelt harpiks fra uddøde træsorter, men tidligere havde man mange teorier om ravets oprindelse. Voks fra skovmyrer eller tørret urin fra lossen er nogle af de mest farverige forklaringer. Harpiksen har langsomt ændret sin molekylære struktur under iltfattige forhold under vand. Hvis harpiksen havde haft kontakt med ilten, var den aldrig blevet til rav.

De forhistoriske floder i Østersøegnene har fragtet ravet omkring, og ikke mindst istidernes gletsjere har transporteret ravet til Nordsøen. Her skyller storme og strøm ravet frit, og vi kan samle det op på strandene. Ligesom mennesker har gjort langs vestkysten i 9.000 år.

På Fanø fandt en tysk gæst således et bearbejdet ravsmykke fra stenalderen. Smykket kommer formentlig fra en af de i dag oversvømmede bopladser ude i Nordsøen. Chancen for at finde sådan et stykke, eller blot en klump med et indlejret insekt eller blad, gør naturligvis kun fascinationen større.

Sammen med alt det naturlige opskyl kommer der desværre også en del affald. På Fanø mærker vi også mange års brug af havet som losseplads. Især i vinterhalvåret skyller der affald op på stranden, mest plast. Heldigvis er der rigtig mange gæster, der gerne vil hjælpe os med at få fjernet affaldet. Foreningen Ren Strand Fanø organiserer indsamling af affald fra havet. Mange steder kan I få udleveret røde poser til at samle affald i. Poserne efterlades på stranden og samles efterfølgende op af Ren Strand Fanø. Det er efterhånden mange tons affald, som vi har fået fjernet fra naturen

SÆLERNE PÅ FANØ

Sælerne er en af topattraktionerne på Fanø. Her kan man opleve den spættede sæl og gråsælen i naturen. Sælerne kan ses mange steder i havet omkring Fanø, hvor de stikker hovedet op af vandet, eller de ligger og soler sig på sandbankerne.

De guidede ture går til Galgerev sydvest for Sønderho, hvor man kan opleve op til 500 sæler. Ved lavvande kan man gå på havbunden de ca. 1,5 km, helt ud til Galgerev. Galgerev er et højsand, det vil sige, at det ikke bliver overskyttet ved højvande. Mellem os og sælerne er der en ca. 100 m bred sejrende, så sælerne lader sig ikke forstyrre. Nogle gange hopper enkelte sæler i vandet og svømmer over for at se hvad der foregår.

SPÆTTET SÆL

Man kan opleve den spættede sæl i alle de danske farvande. I Vadehavet er bestanden særlig stor. Grunden hertil skal findes i landskabets udformning og vidde. Selvom sæler er specialiserede til et liv i havet, er de helt afhængige af at kunne komme på land for at hvile og føde ungerne. Vadehavets mange sandbanker er derfor lige så vigtige som selve det lavvandede hav med dets store føderigdom.

Efter gennem mange år at have været efterstræbt blev den spættede sæl totalfredet i 1977. Langsomt har sælerne vænnet sig til, at mennesker slet ikke er så farlige mere. Det betyder, at vi i dag kan komme meget tæt på det fascinerende dyr og betragte dets imponerende tilpasning til livet i havet.

Da vand er meget sværere at bevæge sig i end luft, har dyr, der er knyttet til havet, en torpedoformet krop. Det gælder selvfølgelig fisk, men også dykænder, alkefugle og sæler. Sælerne er tykke på midten af kroppen, hvilket er den mest ideelle form for et dyr, der skal kunne skyde hurtigt frem i vandet. Faktisk har sælerne mere spæk netop midt på kroppen end egentligt nødvendig, hvis det blot handlede om isolering.

Der må heller ikke være for meget, der stikker ud fra kroppen, når modstanden fra vandet skal begrænses. Derfor er

det da også bare sælernes "hænder", kaldet luffer, vi kan se. "Armen" sidder således gemt inde i kroppen. Til gengæld er luffen særdeles velegnet til svømning. Pelsen er kort og ligger tæt ind til kroppen, naturligvis også for at mindske vandmodstanden. De enkelte hår er endda flade, og ikke runde som hos andre pattedyr.

Det er netop, når sælerne skal fælde pelsen, at vi har de bedste muligheder for at opleve dem. Da går de nemlig på land, ofte i større grupper, der i Vadehavet kan bestå af flere hundrede dyr. Den spættede sæl fælder i sensommeren (juli/august).

GRÅSÆLEN

I de senere år har man i Vadehavet kunnet nyde synet af ikke bare den almindelige spættede sæl, men også den mere sjældne gråsæl. Måske har gråsælen tidligere været mere almindelig end spættet sæl. I hvert fald finder arkæologerne flere knoglerester fra gråsælen ved bopladser fra stenalderen. Men det kan også hænge sammen med, at det har været nemmere at jage gråsælen, der opholder sig en større del af tiden på land i ynglesæsonen. Her i landet, og først med fredningen i 1969 gik det igen fremad.

I dag besøges vi af gråsæler fra både Østersøegnene og fra Skotland, Tyskland og Holland. I Vadehavet er det ikke overraskende den ekspanderende bestand i Nordsøen, der resulterer i flere dyr. I løbet af de seneste ti år er grupperne af gråsæler på sandbankerne vokset, og på Langjord ud for Fanø er det ikke usædvanligt at tælle 50 dyr i maj, når sælerne fælder pelsen. Hannen vejer op til 300 kilo og er ofte meget mørke, næsten sorte. De mindre hunner kan være sværere at kende fra spættet sæl, men er dog tydeligt større end denne og har gråsælens karakteristiske kegleformede hoved. Hovedet på en spættet sæl er mere rundt.

Gråsælerne føder i løbet af vinteren, modsat spættet sæl, der får sine unger omkring juni. Der er endnu ikke med sikkerhed født gråsæler i det danske Vadehav. Men lige syd for grænsen vokser bestanden, så man må forvente, at det snart sker.

LIGHTHOUSE BURGERS
BORN ON FANØ - CRAFTED WITH
PASSION

KIRKEVEJEN 32, FANØ - STRANDVEJEN 5, FANØ
WWW.LIGHTHOUSEBURGERS.COM

LOKALE FØDEVARER

Fanø er en lille ø med få muligheder for landbrug og fødevarereproduktion i stor stil. De seneste årtiers fokus på slow-food og lokale fødevarer har imidlertid givet Fanø et boost, så øen i dag er kendt som et sted, hvor der produceres en række nicheprodukter af høj kvalitet.

På Fanø produceres der kød fra både kvæg og lam fra øens gårdbutikker, samt ikke mindst skinker, pølser og andet charcuteri fra den præmierede Slagter Christiansen. Når vi taler om præmierede fødevarer, skal også nævnes den røgede laks fra firmaet Fanø Laks.

De seneste år er der også kommet i gang med produktion af drikkevarer. Fanø Bryghus har eksisteret i en årrække og vinder stadig flere priser og blevet kåret som årets mikrobryggeri i Danmark. Senere er en gammel tradition fra sejlskibstiden med skibsrom blevet genoptaget af Fanø Skibsrom. Desuden er der også en mindre produktion af gin og andre typer spiritus.

Denne mangfoldighed af gode råvarer har også haft en effekt på spisestederne på Fanø. Der er i dag rigtig mange cafeer og restauranter, der serverer retter med de lokalt producerede råvarer, ofte suppleret med en egenproduktion af forskellige fødevarer.

NATURENS TA-SELV BORD

Der er masser af muligheder for selv at gå på opdagelse i naturen og finde dine egne råvarer. Urter, bær og blom-

ster er nogle af de muligheder, der byder sig på Fanø. Fanø er omgivet af hav, så det er naturligvis også muligt at prøve at fange en fisk eller to. Man skal dog være opmærksom på, at de mange sæler er en stor konkurrent for lystfiskeren.

Kveller eller salturt er en meget velsmagende grøntsag, der især bruges som garniture til fisk. Findes flere steder langs den østvendte kyst, men også på Sønderho Strand.

Om efteråret er der masser af bær og svampe på klitheden og i plantagen. Vær opmærksom på, at langt fra alle svampe er spiselige. Tag en guide eller en svampebog med, og er du i tvivl – så lad være med at spise den.

EGNSRETTER

Bakskuld er en saltet og røget ising, som steges på panden og serveres med rugbrød og evt. en kaffepunch. Før i tiden kunne den også serveres sammen med en klart risengrød. Bakskuld serveres på flere restauranter på Fanø, både i sin oprindelige form og som nyfortolkninger.

Fanø smørrebrød laves af tynde skiver franskbrød, der dækkes med seks forskellige slags pålæg. Hver skive skæres i tre stykker og smørrebrødet lægges på en tallerken i et "lagkage" mønster: hakket æg over for ost, steg over for frikadelle, rullepølse over for saltkød, i tre lag. Denne version er fra Sønderho. Nordby versionen er en smule anderledes.

SPORT, FRITID OG MODE TIL HELE FAMILIEN!

Mio Mondo
VERO MODA ONLY
PIECES ONLY
soyaconcept® CARMAKOMA

NY FORM Fanø
Strandvejen 56
6720 Fanø
Tlf: 75 16 34 84

ÅBEN
366 DAGE
OM ÅRET

NY FORM

FØLG ELLER FIND OS OG SE
ÅBNINGSTIDER PÅ FACEBOOK
WWW.NY-FORM.COM

SAGN OG MYTER

SAGNET OM NAVNET FANØ

De 3 færger, der sejler til og fra Fanø, hedder Fenja, Menja og Grotte. Navnene stammer fra den nordiske mytologi.

Ifølge sagnet, var søstre Fenja og Menja jættestriger med enorme kræfter. De var trælle for kong Frode, som tvang dem til at male guld og gode tider på kværnen Grotte. De gode tider mærkede søstre dog ikke noget til, for kong Frode undte dem ikke mere hvile, end det tog "et vers at kvæde". Men søstre tog hævn, og fremmalede søkongen Mysing med en hær, der nedkæmpede kong Frode. Men søkongen handlede med salt, og han tog søstre og Grotte om bord på sit skib, hvor han tvang dem til at male salt. Til sidst fik skibet overvægt af det meget salt og gik til bunds. Nede på havbunden kværner Grotte videre, og derfor er havet salt.

En nyere version af sagnet fortæller, at skibet gik til bunds i havet mellem Fanø og Mandø, fordi havet er særligt salt der, og fordi de to søsters navne passer med de to søstres. To skibe var opkaldt efter de to jættestriger. De to skibere havde gjort jættestrigerne til tjeneste, og fik som belønning hver en kværn, der kunne male salt. Kværnene tog de ombord, malede salt og solgte det i forskellige havne. I en storm strandede de to skibe. Det ene på en sandbanke, der efter skibet fik navnet Menjød (Mandø), og det andet på en sandbanke, der fik navnet Fenjød (Fanø).

NORDBY OG SØNDERHO

Midt imellem Nordby og Sønderho møder man en firkantet kampesten, hvor navnene Nordby og Sønderho er indhugget. Det er en skelsten, som markerer den gamle sognegrænse mellem Fanø (Nordby) sogn og Sønderho sogn.

Fra 1742 og frem til 1970 var øen opdelt i de 2 sogne med hver sit sogneråd. Der er mange historier om rivaliseringen mellem de 2 sogne. Hovedvejen mellem de 2 byer skifter også navn ved den gamle sognegrænse, mod nord hedder den Postvejen, mod syd Landevejen. Skelstenen stod tidligere ude selve vejen, men blev i 2014 flyttet ind til cykelstien, så den blev mere synlig. Fanøs højeste punkt Pælebjerg har også fået sit navn efter en af de skelpestene, der blev sat op for at markere grænsen mellem de 2 sogne.

Der er ikke en samlet betegnelse for folk, der bor på Fanø. En person fra Nordby hedder en Fannik, mens en person fra Sønderho hedder en Sønderhoning. En Fannik kaldes også en Gøjer, mens en Sønderhoning kaldes en Japper. Til gengæld er der kun én betegnelse for de personer, der kommer fra Rindby. De bliver kaldt de rødårede.

En tilflytter, som hverken er indfødt eller turist, bliver kaldt en Hverknør. Hvad hedder så en person (ofte fra København), der ejer et sommerhus i Sønderho by? En Københoning naturligvis.

Feriepartner
Fanø

Din lokale sommerhusudlejer

Jeg har ikke brug for terapi, jeg skal bare til Fanø!

Kom for de idylliske strande – og bliv for smilet, selv når du fjerner sandet fra bilen.

På Fanø venter spændende oplevelser:

Vinkende sæler, nysgerrige kaniner og farverige drager på stranden.

Kitesurfere suser hen over vandet – og hvis du er ny i sporten, er du klar til et

eventyr, hvor grin og saltvand går hånd i hånd.

Her på Fanø slukker vi for stressen og tænder for smilet – alt sammen i dit eget tempo, i rytmen af sandet.

Vi glæder os til at byde dig velkommen hos Feriepartner Fanø.

Kom som du er, og gå som én, der har haft den bedste ferie i sit liv.

Book din næste
uforglemmelige
ferie her:

Hovedgaden 34

DK - 6720 Fanø

Tlf. +45 96 18 02 39

www.feriepartner.dk/fanoe

KIRKERNE PÅ FANØ

Begge kirker på Fanø er usædvanlige for danske kirker. Det er såkaldte salskirker, hvor kirkerummet er tværstillet og uden opdeling i skib og kor. Kirkerne og de tilhørende kirkegårde, er ikke alene smukke, fredfyldte steder, men afspejler også Fanøs maritime historie på godt og ondt, og de er bestemt værd at besøge.

SØNDERHO KIRKE

Den nuværende kirke er opført i 1782 og ombygget i 1865, men allerede så tidligt som 1538 lå der en kirke og kirkegaard på samme sted.

Kirkens størrelse er bestemt af, at der skulle være plads til hele sognets voksne befolkning (760 pladser), hvor den enkelte familie havde faste pladser. I dag er der plads til 450 personer, flere end der bor i sønderho. Pulpituret langs kirkens nordvæg var bl.a. til brug for udefra kommende gæster. Den romanske døbefont er ifølge sagnet en gave fra den engelske kongedatter Thyra, som blev reddet på vej til Ribe, for at ægte Gorm den gamle.

Opsætningen og det meste af inventaret er overtaget fra den gamle kirke. Prædikestolen er fra 1600 tallet, hvor kurven muligvis stammer fra Ribe hospitals kirke. Alteret er fra begyndelsen af 1700 tallet. Skriftestolen (nu sakristi) blev restaureret i 1764, formodentlig omkring samme tid, hvor pulpituret på nordvæggen blev sat op. Af de 11 lysekroner, stammer de 4 fra den gamle kirke.

Det mest iøjnefaldende er nok de 14 kirkeskibe, de fleste bygget i slutningen af 1800 tallet. Orlogsfregatten Anna Chatarine Calej fra 1747. Ifølge savnet sat ud, fyldt med te, af et hollandsk ostindienskib. I det nordvestlige hjørne af kirken er placeret en række gravminder. De ældste er fra Sonnichsen slægten, som i 1952 og 1988 blev flyttet indendørs. På væggen hænger gravmindet over sørøveren, Peder Hansen Brinch.

Både kirkegården ved kirken og Sønderho Ny Kirkegaard, der ligger i den nordlige udkant af Sønderho, bærer præg af øens maritime historie. Der ligger mange søfolk be-

gravet, herunder også personer, der omkom langt fra Sønderho. På den nye Kirkegaard er et mindesmærke med alle de søfolk, der omkom på havet. På den gamle kirkegaard findes også 4 grave med britiske og tyske søfolk, der omkom under søslagene i Nordsøen under 1. verdenskrig.

NORDBY KIRKE

Den nuværende kirke i Nordby er også opført som afløser for en ældre kirke. Den oprindelige kirke lå i Rindby, men i 1782 opførtes Fanø kirke, som den hed i mange år.

Alter og prædikestol, begge fra 1622, er placeret centralt midt på den sydlige væg, og det første man ser, når man træder ind i kirken. Døbefonten er en malmfont, og stammer sandsynligvis fra sidste halvdel af det 15. århundrede. Ved nordvæggens hjørner er ammostolene placeret, bænke reserveret ammende mødre.

Der er 2 små senere tilbygninger, et sakristi midt på syd-muren og et våbenhus midt på nordvæggen. Der var oprindeligt plads til 700 personer, men med opsætningen af pulpituret, blev antallet øget til 1000.

Kirken har 9 kirkeskibe hængende fra loftet. Disse modelskibe er lavet mellem 1700 og 1966. Der er både modeller af fanøskibe og orlogsskibe. Fanø barken "Prinsesse Marie" sank i 1910 syd for Australien og alle 18 sømand omkom.

Som med Sønderho kirke, er kirkegården præget af den maritime fortid. Tæt ved hovedindgangen, er et mindesmærke for de omkomne fra briggen Klaus af Fanø. Skibet var i 1897 på vej fra Norge til England, men forliste på stranden ved Fanø få km fra deres hjem, og alle 8 ombordværende søfolk omkom.

Den nyere Assistens kirkegård i plantagen indeholder også en række mindesmærker for omkomne søfolk, blandt andet en stor granitobelisk, der mindes de 20 søfolk, der omkom under 1. Verdenskrig. Samt en mindeplade for de 24 søfolk, der omkom under 2. Verdenskrig.

PADEL COURT

ESBJERG

En sjov aktivitet, lige ved færgen

Eine lustige Aktivität, direkt an der Fähre

A fun activity, just by the ferries

- **Prøv padel med dine venner eller familie! I lækre omgivelser med omklædning og café.**
- *Probieren Sie Padel mit Ihren Freunden oder Ihrer Familie aus! In herrlicher Umgebung mit Umkleideräumen und Café.*
- *Try padel with friends or family. In nice surroundings with dressing rooms and a cafe.*

Vis denne annonce mellem d. 1. juni og 31. august og få gratis lejebat når i booker bane.

Zeigen Sie diese Anzeige zwischen 1. Juni und 31. August und erhalten Sie einen kostenlosen Mietrabatt, wenn Sie eine Spur buchen.

Show this ad, and receive complimentary racket rental when you have a booking.

VADEHAVET

- NATUR I VERDENSKLASSE

Fanø ligger lige midt i Nationalpark Vadehavet, som med sine 1459 km² er Danmarks største nationalpark.

Den danske del af Vadehavet strækker sig cirka 100 kilometer fra Blåvandshuk i nord til den dansk-tyske grænse i syd. Men Vadehavet fortsætter gennem tysk og hollandsk område til Den Helder i Holland. I alt er det et kystlandskab på cirka 500 kilometer.

Langt den største del af Nationalpark Vadehavet, omkring 80 procent, er havområder. Landområderne udgør cirka 300 km² og tæller blandt andet Fanø og nabøerne Rømø, Mandø og Langli foruden Marbækområdet nord for Esbjerg, halvøen Skallingen, nogle ådale og en række marskområder, hvor Ribemarsken og Tøndermarsken er de største. Samlet set indeholder Nationalpark Vadehavet således en række karakteristiske landskabstyper: vadeblader, højsander, strandenge, strande, klitlandsaber, heder, marsk og gest-områder.

Vadehavet er dog især kendetegnet ved den tørslagne havbund. Det er den, der ligger til grund for navnet: 'Vaden' eller 'vadebladerne' betegner den del af havbunden, som blotlægges ved lavvande.

Forskellen mellem lavvande og højvande ligger i gennemsnit på godt halvanden meter, og tidevandet er den helt

store motor i Vadehavet. To gange i døgnnet strømmer en milliard kubikmeter vand ind i og ud af den danske del af Vadehavet gennem dybene mellem vadehavssøerne Sild (tysk), Rømø, Mandø og Fanø samt Skallingen. Tidevandet oversvømmer de vidtstrakte vadeblader og skaber sammen med sollyset en enorm biologisk produktion – i første omgang af mikroskopiske alger, som er fødegrundlag for myriader af orme, muslinger, snegle og krebsdyr.

Så selv om vadebladen ved første øjekast ser død og ensformig ud, er det på ingen måde tilfældet. De fleste dyr lever blot nedgravet i bunden og har tilpasset sig de store udsving i temperatur, strøm og fugtighed. Mængden (vægten) af levende dyr i vaden er 10 gange højere end i havbunden generelt.

De enorme mængder af bunddyr skaber fødegrundlag for et meget rigt dyre- og fugleliv. Således kommer cirka 12 millioner vadefugle, gæs og ænder forbi Vadehavet hvert år på deres træk mellem ynglepladserne mod nord og overvintringspladserne mod syd. Vadehavet er også opvækstområde for en stor del af Nordøens fiskebestand, og øverst i fødekæden finder man sælerne – og mennesket.

Et af de bedste steder på Fanø at opleve vadehavets karakteristiske natur er området syd og vest for Sønderho.

Her er vaden fast og hård, da den jo ligger ud til Nordsøen, hvorimod den på østsiden er mudret og kan være besværlig at bevæge sig rundt i. Om alle omstændigheder er det en god ide at tage med på en af de guidede ture, hvis man ikke er vant til at færdes i Vadehavet.

RIG KULTUR(ARV)

Nationalpark Vadehavet er dog ikke kun natur. Historisk er der spor efter mennesket helt tilbage til oldtiden, og en af nationalparkens perler, Ribe, er som bekendt Danmarks ældste by. I det hele taget finder man i vadehavsområdet en meget rig kulturarv og en stærk levende kultur. Folkemusikken og -dansen fra Fanø er et godt eksempel på begge dele. Den maritime kulturarv med særlige bådtyper tilpasset de lavvandede farvande og stærke sejltraditioner er et helt og stort kapitel for sig – ikke mindst på Fanø. Områdets egenart afspejler sig også i en ganske særlig bygningskultur, som man både finder på Fanø og de andre øer og på fastlandskysten.

VERDEN SARV VADEHAVET

Vadehavet er ikke kun nationalpark – det har også status som verdensarv. Faktisk udpegede FN-organisationen UNESCO allerede i 2009 Vadehavet som verdensarv, men i første omgang gjaldt det kun den tyske og den hollandske del. Fem år senere, i juni 2014, blev også det danske vadehav en del af den samlede udpegning, og det er en vigtig pointe, at vi deler verdensarven med Holland og Tyskland: Tre lande – én verdensarv.

UNESCO har udpeget Vadehavet som verdensarv er sket, fordi det har 'enestående universel værdi'. Samtidig er det en anerkendelse af det arbejde, som Danmark, Tyskland og Holland i over fire årtier har gjort for at beskytte området. Vadehavets enestående universelle værdi ligger i områdets store betydning for bevarelsen af biodiversiteten samt de økologiske og geologiske processer.

Det er et ekstremt dynamisk landskab – og verdens største sammenhængende system af tidevandsflader.

SKOVLEGEPLADSEN

I den vestlige udkant af Fanø Klitplantage ligger en naturlegeplads, der i daglig tale bliver kaldt Skovlegepladsen.

Skovlegepladsen er, på én gang et storslået naturområde, et raste- og picnicsted, samt ikke mindst en fantastisk legeplads.

Fra Landevejen fører en betonvej fra 2.Verdenskrig, Mågekolonivej, direkte hen til Skovlegepladsen. Vær dog opmærksom på, at om sommeren kan det være svært at finde en ledig parkeringsplads, hvis man kommer i bil. Vegen kan også være oversvømmet om vinteren. Alternativt går der en grussti fra Parkeringspladsen ved Sønderho GI Fuglekøje, hvor man så skal vandre 800 m til skovlegepladsen.

Legepladsen består af en lang række legeredskaber, lavet

af materialer fra plantagen. Mange af legeredskaberne er lavet af internationale træskulptører, og er ofte udført som trolde og andre fantasifigurer. Der kommer hele tiden nye legeredskaber og forskellige spil til.

Der er også en forhindingsbane, og i Sherwood skoven er der mulighed for at lege Robin Hood og hans lystige svende.

I tilknytning til skovlegepladsen er der et stort picnicområde med bålpladser, både udendørs og under et halvtag. Den overdækkede bygning har plads til ca. 50 personer. Der er også et toilet ved skovlegepladsen.

Skovlegepladsen drives af frivillige fra Fanø og hvis man har lyst til at støtte foreningens arbejde, er der informationer på pladsen om, hvordan man kan donere et beløb til vedligeholdelse og fornyelse af pladsen.

Oplev Ripa, vikingernes by

VIKINGER!

ÅBEN
24.04. - 17.10.
2025

Levende historie

Et besøg på Ribe Vikingecenter er som at rejse 1300 år tilbage i tiden til dengang vikingerne grundlagde Ribe, Danmarks ældste by. Gå på opdagelse i de rekonstruerede miljøer, mød de gamle danere, vær med til aktiviteterne og oplev den særlige stemning.

Ribe Vikingecenter

Roagervej 129 • DK 6760 Ribe
Tel. 0045 75 411 611 • www.ribevikingecenter.dk

SØRØVEREN

I det nordvestlige hjørne af Sønderho kirke er der en række gamle gravsten. En af disse er en sort gravsten, der hænger på væggen. Den er så forvitret, at det kan være svært at læse teksten, men det er Skibs-Capitain Peder Hansen Brinch's gravsten. Han blev også kaldt "sørøveren", og var en markant skikkelse i Sønderho i årene omkring 1800.

Man kan stadig se sørøverens hus, der ligger på hjørnet af Digevej og Østerland. Huset har en smuk udsigt over Vadehavet, og det er sikkert derfor, at han valgte at bygge huset med gavlene vendende mod nord og syd i stedet for det normale øst-vest. Huset er også bygget i en anden stil end de typiske Sønderho huse fra den tid. Noget der bekræfter historierne om sørøveren som en person, der gjorde lige hvad han havde lyst til. Huset er flere gange siden blevet renoveret og fik først de 2 markante "tårne" med navne Helene og Ellen i 1892.

HVORFOR BLEV HAN KALDT SØRØVEREN?

Som de fleste andre mænd fra Fanø blev han sømand, og allerede i slutningen af 1700 tallet havde han sit eget skib, galeasen "Andreas". De fleste andre Fanø skibe på den tid sejlede i nærområdet i Nordeuropa, men Peder Hansen Brinch sejlede også i Middelhavet. Det er hans aktiviteter i Middelhavet, der gav ham navnet "sørøveren", og i øvrigt også retten til at bruge den fransk betegnelse "Capitain".

Hvor mange af historierne, der er sande, og hvor mange, der er skrøner, er ikke til at vide. Der er flere historier om, at han under den franske revolution tjente mange penge på at smugle franske adelsfolk ud af Frankrig. Senere blev "Andreas" hyret som forsyningskøb for Napoleons hær, da han i 1798 forsøgte at erobre Ægypten. I første omgang gik det godt, men i et stort søslag samme år, udslet

tede englænderne det meste af den franske flåde. Året efter måtte Napoleon flygte tilbage til Frankrig. Under det store søslag skulle Peder Hansen Brinch have frelst en højtstående fransk officer og bragt ham til Marseille. Som tak blev han udnævnt til "Capitain".

Perioden 1807-14 var en svær periode på grund af krigen mellem Frankrig og England. Handelsskibe var i stor fare for at blive opbragt og taget til fange af englænderne, hvilket også skete for flere Sønderho skibe. Peder Hansen Brinch fortsatte dog med en meget lukrativ sejlads til Norge med fødevarer og undgik at blive opbragt.

Det var derfor naturligt, at Peder Hansen Brinch blev øverstkommanderende for landmilitset, der skulle forsvare Sønderho med eventuelle angreb fra englænderne. Ifølge legenderne blev der behov for forsvaret en enkelt gang. Et engelsk krigsskib havde ankrat op og sendt robåde mod land. De var dog blevet opdaget, og de 3 kanonbatterier var klar til at tage kampen op. Da bådene nærmede sig, skulle Peder Brinch have sagt de berømte ord: "I Guds og Kongens navn og på min regning - FYR!". Kuglerne ramte ikke bådene, men det var nok til at forskrække englænderne så meget, at de vendte om. Andre versioner af historien fortæller, at en engelsk søofficer blev ramt af en sølvknap, som var stoppet i kanonen sammen med kanonkuglen.

Efter krigen, var Peder Hansen Brinch en af de få, der var i stand til straks at genoptage handelssejladserne, hvilket han fortsatte med til sin død i 1826.

I 2024 er der på kirkegården har en af Peder Hansens Brinchs efterkommere, Napoleon Brinch, fået opsat et mindesmærke af den farverige sørøver,

Selvdyp Selbstziehen

En god og aktiv oplevelse for hele familien...

Sidste opstart kl. 15.00.
Fra 1.7.-20.8. er sidste opstart kl.16.00

Brugskunst / *Geschenkartikel*
Lysstøberi / *Kerzengießerei*
Selvdyp / *Selbstziehen*
Legetøj / *Spielzeug*
Delikatesse / *Delikatessen*
Juleunivers / *Weihnachtswelt*
Café område / *Café Bereich*
Kaffe, kage & is /
Kaffee, Kuchen & Eis

FANØ LYS
BRUGSKUNST • LYS • DELIKATESSESSER

Online shop:

www.romolys.dk / www.fanolys.dk

Åbningstider, scan QR-koden:
Öffnungszeiten, QR-Code scannen:

Strandvejen 59, Fanø Bad
6720 Fanø
Tlf. 61 62 22 00

FANØS HOVEDSTAD

NORDBY

Allerede på færgeren fra Esbjerg får man det første indtryk af øen og af Nordby. En lille, hyggelig by, præget af de mange smukke huse fra det 19. århundrede, og omgivet af en smuk natur. Nærheden til naturen mærkes allerede på havnen. Fra havnepromenaden kan man sidde og nyde de mange vadefugle. Ofte ligger der sæler på den lille sandbanke (Søjorden) 50 m fra havnen.

Ved sammenligninger med gamle fotografier kan man se, at mange små gader og veje ikke har ændret sig nævneværdigt i århundreder. Man må ikke snyde sig selv for den store oplevelse, som det giver at slentre rundt i de små krogede gader i Nordby.

Med sine 2.800 indbyggere er byen det handelsmæssige og administrative centrum på Fanø. På Skolevej ligger rådhuset, der er indrettet i den gamle Nordby skole. Den nye skole ligger nogle få hundrede meter mod vest sammen med byens sportsfaciliteter.

Lige overfor rådhuset ligger en stor bygning kaldet "Strien". Huset er i dag forsamlingshus med festsal og mødelokaler og centrum for en lang række aktiviteter. Huset hedder egentlig "Industri og Håndværkerforenings Hus"

og blev opført i slutningen af det 19. århundrede som privat teknisk skole.

I samme område ligger også kulturhuset "Realen". Oprindeligt var det en skole. Indtil midten af 1970'erne var der 2 spor for folkeskoleeleverne efter 7. klasse - 8. klasse eller realklassen for de dygtigste boglige elever. Nu er bygningen kulturhus med koncerter, stand-up komedieforestillinger og lignende. På fortovet foran Realen, er der lavet en "boardwalk of fame" med nogle af de kunstnere, der har optrådt på "Realen".

De fleste butikker er samlet langs Hovedgaden. Mange af butikkerne er smukt og smagfuldt indrettet i de gamle huse fra sejlskibstiden, som giver butiksgaden et helt særligt præg. Mellem butikker, cafeer og restauranter er også normale boliger. De senere år er cafelivet også for alvor blomstret i Nordby og der er mange muligheder for en forfriskning. Om sommeren er store dele af Hovedgaden gågade, så lad bilen blive stående på en af parkeringspladserne ved havnen eller allerbedst, tag cyklen. Supermarkederne har også store parkeringspladser.

Se åbningstider og priser på museets hjemmeside www.fanoemuseum.dk eller scan →

Se åbningstider og priser på museets hjemmeside www.fanoskibs-dragt.dk eller scan →

FANØ SKIBSFARTS- OG DRAGTSAMLING

Museet viser historien om skibsfartens historie på Fanø, som har haft afgørende betydning for øens udvikling. På udstillingerne kan man både opleve skibsmalerier og fine skibsmønstre i samme målestok 1:48. Bygningen var oprindeligt hjemsted for Fanø Skibsrederforening. På 1. sal er der en stor og meget spændende udstilling af hverdags- og festdragter, som alle har været båret af lokale børn og kvinder. Fanødragten finder sin grundform i 1700tallet, og den moderniseres omkring år 1800. I årene 1800 - 1850 tilføjes der nye elementer og varianter. Dragten, som vi kender den i dag, finder sin endelige form i årene 1850 - 1890.

Det var søfolkens rejser og velstand, der fik fanødragterne til at skille sig ud fra de fleste andre dragter på den jyske vestkyst. Hvor de fleste gik klædt i vadmel, var dragterne på Fanø lavet af bomuld (hverdags dragterne)

og silke (festdragterne), som søfolkene bragte med hjem.

På museet ligger også Riggerloftet. I sejlskibenes tid brugte sømændene deres sparsomme fritid ombord på skibene til at fremstille husflidsprodukter. På riggerloftet kan museets gæster selv prøve at lave husflid af tovværk, godt hjulpet af de frivillige sømænd.

FANØ MUSEUM

Museet er indrettet i et af Fanø's ældste huse, fra slutningen af det 17. århundrede. Museet er indrettet, så man kan få et indtryk af levevilkårene for en skipperfamilie i det 18. og 19. århundrede.

Udenfor indgangen til museet står en kopi af en af de traditionelle badevogne, der blev brugt på stranden af gæsterne i Fanø Bad.

SØNDERHO

DANMARKS SMUKKESTE LANDSBY

Et besøg i Sønderho er et "must", når man besøger Fanø. Det er ikke uden grund, at Sønderho vandt prisen som Danmarks smukkeste landsby. Når man går i de smalle gader med de fine gamle huse, føler man sig hensat til en anden tid.

Stil bilen på parkeringspladsen ved kirken, og brug et par timer på en byvandring i de små krogede gader. De mange gamle, velbevarede bygninger stammer hovedsageligt fra midten af det 18. århundrede og 100 år frem, hvor Sønderho var den dominerende søfartsby på den jyske vestkyst.

Små stier fører ind bag ved husene. Stierne er offentligt tilgængelige, og er afmærkede med et lille blåt skilt. Et kort over stierne kan downloades på visitfanoe.dk.

Harven og værftsområdet lå i en lille beskyttet bugt i den nordøstlige ende af Sønderho. Men indsejlingen sandede efterhånden til, og der er skabt en ny øst for Sønderho. Nu er indsejlingen blevet renset op, og der er igen liv på havnen med små lystbåde og kajaker.

I den sydlige ende af Sønderho er et gammelt sømærke blevet genopført. Fra "Kåveren" er der en fantastisk ud-

sigt over Sønderho, Vadehavet og det særlige lille naturområde på sydspidsen af Fanø, der kaldes "Hønen". De gamle klitter er meget sårbare, så husk kun at gå på de afmærkede stier i området.

FANØ KUNSTMUSEUM, Nordland 5

Læs om Fanø Kunstmuseum og kunstnerne på Fanø på s. 52

SØNDERHO MØLLE, Vesterland 44

Sønderhoningerne skulle i gamle dage bruge Kongens mølle i Ribe, når kornet skulle males. Men i 1701 fik præsten tilladelse til at bygge den første mølle. Den nuværende mølle blev opført i 1895, og fungerede indtil 1923.

HANNES HUS, Østerland 7

Huset er bygget i 1750'erne. Det gamle miljø er bevaret, så man kunne tro, at skipperen og hans kone lige var rejst hjemmefra. Her er stadig de oprindelige møbler, bilæggeren, billeder, båsen til færene og de ting skipperen kom

hjem med fra sine rejser. I dette hus boede i mange år skipperenken Hanne og hendes datter Karen.

SØNDERHO BRANDMUSEUM, Nordland 12

Sprøjtehuset er en af Danmarks ældste og bedst bevarede brandstationer. Bygningen, har siden 1868 huset Sønderhos brandsprøjte. Sprøjtevoغن er fra 1895 og stammer fra Schackenborg. Den er af samme type som Sønderhos oprindelige brandsprøjte.

DEN GAMLE REDNINGSTATION Sønderho Strandvej

Er fuldt udstyret med redningsbåd og redningsudstyr. Endvidere findes en mængde plancher med gamle fotografier, beskrivelser og mandskabslister.

FLISESAMLINGEN

På restaurant Nanas Stue kan man se en stor udstilling af hollandske vægfliser. Fliserne blev hjembragt af sømændene i det 19. århundrede og brugt til både udsmykning, og til at reflektere varmen fra husenes ovne.

Se åbningstider og priser på museets hjemmeside www.fanoekunstmuseum.dk eller scan →

Se åbningstider og priser på museets hjemmeside www.fondengamlesonderho.dk eller scan →

Den lille sandede ø ved det yderste hav var engang en "storkraft" inden for skibsfart. Også selvom indbyggertallet dengang ikke var større, end det er idag. Der har i århundreder været sømænd på Fanø. I 1500-tallet lå der et lille fiskeleje ved Odden, det nuværende Nordby. Senere begyndte mændene at tage hyre på større fiskefartøjer og handelsskibe. De drog på sejlads fra fremmede havne, og opnåede derved en erfaring og ekspertise i sejlads på de store have.

FRIKØBET I 1741

Indtil 1741 tilhørte Fanø den danske konge. Fanø blev administreret fra Ribe, som dengang var en vigtig handelsby, og havde eneret på handel. Beboerne på Fanø var dygtige fiskere, men al fiskeeksport skulle gå gennem Ribe og fortoldes der. Der var derfor et stort ønske om at købe øen, og dermed blive frigjort af bindingerne til Ribe.

Efter forgæves at have forsøgt at købe øen i 1719, kom der endnu en chance i 1741, hvor kong Christian den VI ønskede at sælge ud af sine besiddelser, for at kunne finansiere forskellige slotsbyggerier. Fannikerne og Sønderhoningerne drog sammen til Ribe, hvor auktionen fandt sted den 10. juli 1741. Der er mange historier om, hvilke kneb der blev taget i brug for at sikre købet. Faktum er, at det lykkedes fanøboerne at købe øen, og sætte gang i den udvikling, der førte til, at Fanø blev en betydelig søfarts ø.

SEJLSKIBSTIDEN

I 1760'erne startede bygningen af skibe på Fanø. Det var en omstændelig affære. På Fanø var der ingen skov, så alt tømmeret skulle importeres udefra. Skibsbyggepladserne - i både Nordby og Sønderho - lå ud til det store og flade strandareal tæt på det dybe vand. Det er ikke svært at forestille sig det liv og den aktivitet, der var.

Højdepunktet for skibsbyggeri på Fanø var omkring 1850'erne. Der var på det tidspunkt ni skibsbygmestre på øen. Tilsammen havde de omkring 100 mand ansat. Plus alle underleverandører. I årene 1768 til 1896 blev der i alt bygget ca. 1100 skibe på Fanø. I starten mange småskibe - bl.a. everter, der er bygget specielt til sejlads i Vadehavet - men efterhånden blev skibene større og større. Fra midt i 1860'erne voksede flåden så voldsomt, at øens egne skibsbyggere ikke længere kunne følge med. Allerede på det tidspunkt begyndte der at være problemer med tilsanding i Sønderho havn.

I 1880'erne gik Fanø-rederierne over til at benytte jern- og stålskibe, og skibsbyggeriet på Fanø fik en ende. I 1896 blev det sidste skib søsat på Fanø. Ganske langsomt gik rederivirksomhederne også mod sin ende. Det sidste Fanø-skib blev solgt i 1919. Sejladsen på de store have bragte velstand til øen. Det minder de mange smukke kaptajnsvillaer om.

FAJANCEHUNDENE PÅ FANØ

I mange, mange vinduer her på Fanø kan vi se de to fajancehunde med deres sorte snuder og lidt triste udtryk. I perioden 1860-1900 var hundene dén souvenir, som alle danske søfolk forventedes at tage med hjem til koner eller kæresten fra engelsk havn.

De to hunde - der altid er i par - sidder på deres bagdele, vendt mod hinanden, og symboliserer efter traditionen troskab og tryghed. Når de to hunde kikker ud ad vinduet, så er manden på havet. Og når de kikker ind mod stuen, er han hjemme. På havnen i Nordby står en skulptur med hundene - fremstillet af Poul Isbak.

FANØ BAD MINIGOLF

Nu med ny Padeltennisbane

Kom og spil på den traditionelle minigolfbane og på den nye Adventure Minigolfbane. Den er udformet som berømte skotske golfhuller, og I kan spille efter golfreglerne.

Minigolf, padel og tennis udlejes fra caféen "Pelargoniehuset", hvor I også kan nyde kolde og varme drikke, lettere anretninger - eller få lidt til den søde tand.

I finder os lige ved golf- og tennisbanen:

Golfvejen 1, Fanø Bad.

Tlf.: 7516 1614

www.pelargoniehuset.dk

Vi glæder os til at tage imod jer.

Padelbane

Tennisbane

FANØS KUNST OG KUNSTHÅNDVÆRK

Igennem de sidste godt 100 år, ja helt op til i dag, har Fanø oplevet en stor tilstrømning af billedkunstnere, der har taget mere eller mindre fast ophold på øen. Miljøet, motiverne og det fine lys har virket særligt tillokkende på malerne. Specielt i Sønderho kunne man i visse perioder tale om en hel malerkoloni – ligesom i Skagen. Det drejede sig bl.a. om Julius Exner, Carl Johan Forsberg, Johan Rohde, August Wilckens, Reinhard Heinemann og August Dohm, hvis værker er udstillet på Fanø Kunstmuseum.

Denne tiltrækning er stærkere end nogensinde, og Fanø har stadig en kunster koloni, bl.a. Margit Enggård og Marie Louise Exner.

Grundlaget for kunstsamlingen på Fanø Kunstmuseum blev skabt af Ruth Heinemann, som fra 1960'erne begyndte at samle kunst fra Fanø. I 1992 blev Fanø Kunstmuseum indrettet i Kromanns Hus, der oprindeligt havde været en købmands- og skibsprovianteringsforretning. Samlingen rummer i dag mere end 1250 værker med tilknytning til Fanø. Tidsmæssigt rækker samlingen malerier fra 1850 og frem til nutiden.

Kunsten fra Fanø har ikke været præget af særlige kunstretninger eller kunstsammenslutninger, så der er mere tale om en række individuelle kunstnere, der gennem tiden har ladet sig inspirere af det dramatiske landskab og den særegne kultur på Fanø. Udstillingen spænder således over de tidligste folkelivsskildringer og naturalistiske malere, til de mere abstrakte tendenser, der bredte sig efter 2. Verdenskrig. Udover den faste udstilling har museet 2 sale med skiftende særudstillinger, også med Fanø og Vadehavet som gennemgående tema. Se oversigt over særudstillinger på museets hjemmeside: www.fanoekunstmuseum.dk

Fanø er også rigt repræsenteret inden for design og kunsthåndværk. De finder inspiration i Fanøs natur. Der er også en tydelig international orientering. Det er et bredt spektrum af kunsthåndværk, der er repræsenteret på øen, fra strik og beklædning til smykker til støbte lys. De fleste værksteder og butikker ligger i Nordby og Sønderho, men også Kunstladen i Rindby tilbyder spændende produkter.

Se Fanø Skibsfart & Dragtsamlings
åbningstider og priser på
www.fanoskibs-dragt.dk.dk
eller scan >>

— EN NYRENOVERET Ø KRO —

Træk dig tilbage & oplev det simple ø liv

Hos Fanø Krogaard vil du møde det velkendte og hyggelige, der er nænsomt pakket ind i kvalitet, nærvær og hjemlige fornemmelser.

FANØ KROGAARD

Langelinie 11 | 6720 Fanø | +45 76 60 00 70 | kontakt@fanoekrogaard.dk | fanoekrogaard.dk

Brugsen Sønderho

- Brød fra egen ovn
 - Frisk frugt og grønt
 - Stor vin afdeling
 - Tips/lotto
 - Åbent alle ugens dage
- www.brugsenfano.dk

Landevejen 42, 6720 Fanø
Tlf.: 75164018

CHRISTEL SEYFARTH[®] art knits

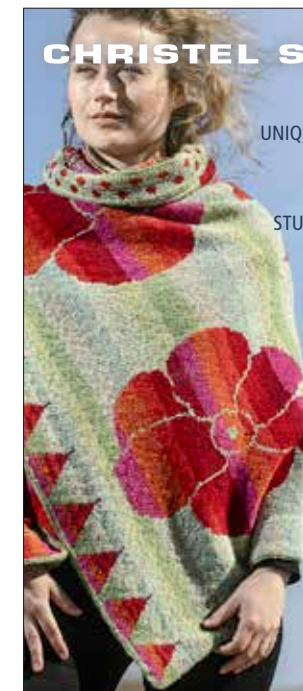
UNIQUE HANDMADE KNITWEAR

WEBSHOP

STUDIO (visits by appointment)

WORKSHOPS

KNITTING RETREATS

Engen 4. DK-6720 Fanø

Tel: +45 51709279

garn@christel-seyfarth.dk

www.christel-seyfarth.dk

EN VERDEN AF EKSKLUSIV HÅNDSTRIK, DESIGNET AF CHRISTEL SEYFARTH
Færdigstrikkede UNIKA modeller, lækker uld, garnkits, bøger og meget andet

K

Kollektionshuset

BRUUNS BAZAAR
CULTURE Levate

COSTA 8 MANI PBO
RUE de FEMME

JULIE FAGERHOLT
HEARTMADE

Kollektionsprøver
fra PBO, Heartmade
og Rue de Femme
samt meget mere...

Hovedgaden 61 | Nordby | 6720 Fanø
www.facebook/kollektionshuset

www.kollektionshuset.dk

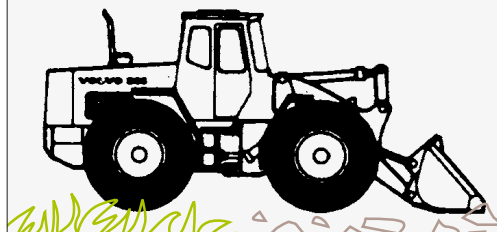
Frits Brinch & Sønner ApS

Entreprenør og aut. kloakmester

Kontor: 7516 4181

Tlf.: 2926 5676 / 2123 3062

- Udgravning og anlægsarbejde
- Kørsel og vejarbejde
- Jord, sand, sten og vejmaterialer
- Nedbrydning og kloakeringsarbejde

Sønder Nytoft 11, 6720 Fanø
brinchogsonner@fanonet.dk

Strandvejen 12-14 | +45 7516 3589 | info@hotel-strandvejen.dk

Firmaevents, selskaber,
kultur, fester og
fejring, kæreste
weekender, gourmet
ophold, ferieophold.

Fri parkering for gæster.

Livsnydelse og balance ved nationalpark Vade-
havet.

Hotel, Restaurant, Pizzeria, Ishus, Biergarten,
Cykeludlejning.

The Fanø-Ring with real
Strandsand[®]
refined with 925/- Sterlingsilver

www.dur-schmuck.de

DUR Schmuck 925

Den lille
Ravbutik
Res. Bernstein Amber

Hovegaden 39 • 6720 Fanø
Tel.: +45 51 36 80 78
E-Mail: tu@denlilleravbutik.dk
www.denlilleravbutik.dk

Hovedgaden 75, tlf. 7516 2656

Fanø blomster tilbyder et bredt udvalg
inden for buketter, planter, brugskunst vin
og chokolade.

KELLERS BADEHOTEL

VELVÆRE PÅ NATURENS PRÆMIS

Autentiske
mad- & drikkeoplevelser
ved Vadehavet

www.kellersbadehotel.dk
info@kellersbadehotel.dk
+45 75163088
Strandvejen 48, 6720 Fanø

Fri BikeShop
OPLEV FORSKELLEN

CYKELUDLEJNING

Mellemgaden 12
tlf. 7516 2460

Cykeludlejning
Fahrradverleih / Bicycle rental
Serviceværksted
Servicecenter / Service center
Showroom med nye cykler
Showroom mit neuen Rädern/
Showroom with new bikes

Mange steder på Fanø ses stadig grå beton bunkere, spredt rundt i klitterne. Det er resterne af Atlantvolden. Et kæmpe forsvarsværk fra Nordnorge til Spanien, som det tyske forsvar opførte under 2. Verdenskrig for at forhindre en invasion fra de vestlige allierede. Danmark blev besat af Tyskland fra 9. april 1940 og frem til 5. maj 1945 (Bornholm 1946). Besættelsen foregik uden de store krigshandlinger, og besættelsen var primært et led i erobringen af det strategisk vigtige Norge, samt indsejlingsforholdene til Østersøen.

Opførelsen af et kæmpestort forsvarsanlæg langs hele Europas kyst tog fart i 1943, for at forhindre en kommende invasion fra de allierede (Storbritannien, Canada og USA). I Danmark var det især Hanstholm og Esbjerg, som var strategisk vigtige indsatsområder. Der blev derfor opført store forsvarsværker omkring disse havne. Mellem Ringkøbing Fjord og Ribe blev der, fra december 1942 og frem til krigens afslutning, opført omkring 1.300 bunkers.

Fanøs placering ved indsejlingen til Esbjerg Havn medførte, at der blev opført godt 300 bunkers, betonveje, kanoner, jernbaner, jordstillinger, pansergrave, barakbyggerier etc. Hovedparten er placeret på øens nordlige og midterste del. Befæstningen omfattede et større antal kyst- og luftværnsbatterier, fra Pælebjerg (Pælebjerg stillingen) og mod nord til Vesterhavs batteriet og Grådyb stillingen samt Marineflakbatteri Nord (nord for Nordby). Desuden

blev der opført kystforsvarsstillinger, radarstationer, barakker til tropperne, udlagt 49.000 miner, samt store søminefelter med vest. De tyske besættelsestropper på Fanø udgjorde ca. 2.300 mand, hvortil kom godt 1.275 danske arbejdere, der deltog i bunkerbyggeriet.

Danmark og Fanø forblev et relativt fredeligt sted under hele krigen. Flakbatterierne, som blev brugt til at beskyde fjendtlige fly, kom dog i anvendelse flere gange, specielt i forbindelse med et dagangreb på Esbjerg Militære Flyveplads den 27. august 1944. Her blev 5 allierede fly skudt ned under angrebet.

Mange af Atlantvoldens bunkers er i dag en del af klitlandskabet, og er helt eller delvist gemt under sand. Enkelte bunkers i området mellem Rindby Strand og Sønderho ligger helt frie på stranden og kan beses. Det gælder blandt andet den såkaldte "Be Free" bunker, der er overmalet med graffiti. Et besøg i anlæggene på Halen er absolut også et besøg værd.

Fanø Nord anlægget er det bedst egnede til besøg. Her er det muligt at komme ind i flere af bunkerne. Det er også her foreningen Fanø i Atlantvolden afholder sine bunker-rundvisninger. Vær dog opmærksom på, at området er privatejet og ligger i et følsomt naturområde. Så vis hensyn. Tag gerne cyklen derud eller gå af grusvejen Vesternasen!

ESMARK
Feriehusudlejning

Esmark Feriehusudlejning

Vil du nyde ægte Vesterhavs-feeling derhjemme hver uge?
Tilmeld dig vores Vesterhavs-nyhedsbrev og få:

- Chancen for hver 3. måned at vinde et feriegavekort til en værdi af 3.500 kroner
- Eksklusive specialtilbud og de nyeste feriehusse før alle andre
- Tips til de bedste oplevelser i din næste sommerferie ved Vesterhavet

Nyhedsbrevet finder du her: www.esmark.dk/nyhedsbrev

Esmark Fanø

Telefon: +45 6915 9618

E-mail: fano@esmark.dk

Kirkevejen 13c

6720 Rindby

Fanø Skibsfarts- & Dragtsamling

FANØS MARTIME KULTURARV
MUSEUM , SHOP & CAFÉ

Åbningstider 2025

14. april - 1. november
Mandag - lørdag: 11:00 - 16:00

7. november - 22. december
Fredag - lørdag: 11:00 - 16:00

www.fanoskibs-dragt.dk

Hovedgaden 28
Nordby

WESTWIND

ÅBEN
ALLE UGENS
DAGE

Hovedgaden 88 • Nordby • Fanø • Tlf. 76940966 • www.west-wind.dk

Vil du opfylde en boligdrøm?

Kontakt os
for en gratis
vurdering

Hos os, får du præcis den rådgivning, der passer til dit boligsalg. Vi er ét hold med hver forskellige kompetencer. Vil du møde en af os? Så start med en uforpligtende vurdering.

Erik Nørreby
Ejendomsmægler
Tlf: 61557037
en.673@edc.dk

Amalie Skovbjerg
Ejendomsmægler
Tlf: 20340251
skovbjerg@edc.dk

 EDC Fanø
Det handler om at gøre sig umage

Tlf: 76660102
Mail: 673@edc.dk

Hos os får du den bedste kombination af uddannede og erfarne ejendomsmæglere med indgående lokalkendskab. Et stort lokalt netværk og et bredt udvalg af digitale løsninger når du skal sælge din bolig. Ring for gratis og uforpligtende salgsvurdering når det passer dig. Tlf. **75161011** eller kig forbi vi har åbent alle ugens 7 dage.

Ejendomsmægler
Hovedgaden 54
Nordby, 6720 Fanø
Tlf. 7516 1011
www.nybolig.dk
E-mail: 6720@nybolig.dk

Nybolig

www.nybolig.dk - VI STØTTER LOKALT

SLAGTER CHRISTIANSEN

I den nordlige ende af Nordby ligger en helt særlig butik – slagter Christiansen. Udefra ligner den så mange andre butikker, men når man træder indenfor for første gang, kan man ikke undgå at blive overrasket og imponeret. Hvem havde troet at man kunne indrette en slagterbutik med så stor æstetisk sans. Plus, at det er mere end en slagterbutik. Det er i sandhed et tempel for en gourmet.

Henrik Christiansen hedder manden, det har skabt denne virksomhed. "Jeg er 4. generation i en familie af slagtere, og har gjort det til en mærkesag, at familiens håndværksmæssige kunnen og stolthed kan ses i alle vores fantastiske, hjemmelavede produkter."

"Jeg er født og opvokset i Esbjerg. Min Bedstefar var slagtermester i Strandgade, og det samme med min far. Så allerede som dreng hjalp jeg til i butikken i sommerferien og efterskoletid". Heldigvis skete der ikke det samme for Henrik, som for sin far, med konfirmationspengene. "Det var hårde tider på det tidspunkt, hvor min far blev konfirmeret, så pengene fra hans konfirmation blev brugt til at betale slagterbutikkens regninger"

"Efter skolen kom jeg i lære i en anden slagterbutik, hvor jeg i øvrigt mødte Rikke, min tidligere hustru. Senere arbejde jeg hos slagter Jensen i Storegade i Esbjerg, som mestersvend. Jeg havde altid vidst, at jeg gerne ville være selvstændig, så via min fars revisor fiv vi en dag øje på

butikken på Fanø. Efter noget betænkningstid slog vi til, og åbnede den 12. april 1994. Det var nogle hektiske dage, for vi fik nøglerne den 9. april for at gøre rent, holde reception den 10. april og skære kød op, så vi kunne være klar til den 12. april, men vi blev klar."

"Vi overtog en eksisterende slagterforretning, som Sonnichsen havde drevet i generationer. Anna Lise og Sonny Sonnichsen overtog forretningen i 1953 efter Sonnys far, Sofus Sonnichsen. Den lå oprindeligt i Hovedgaden 17, men i 1960 flyttede de den til Hovedgaden 16, hvor den også lå, da vi købte den. Vi faldt pladask for denne ualmindelig hyggelige slagterforretning. Vi var enormt heldige, for Anna Lise og Sonny havde bygget en rigtig god slagterforretning op, hvor kvalitet, håndværk og god kundepleje var i højsædet. Vi havde noget at leve op til. Vi var meget nervøse i starten, men alle vore kunder tog godt imod os."

"Efterhånden, som produktionen blev udvidet og nye produkter kom til, blev pladsen for trang. Så da chancen bød sig, købte de ejendommen overfor. Der havde senest været en købmandsbutik, men butiklokalet stod tomt og hele bygningen trængte til en kærlig hånd. Et byfornyelsesprojekt på ejendommen blev gennemført, og i 2008 kunne Slagter Christiansen flytte ind i de nye lokaler i Hovedgaden 17, det samme sted som slagterbutikken oprindeligt lå. Vi beholdt dog også Hovedgaden 16 og

lejede den ud til bageri, men efter bager nummer 2 lukkede, beholdt vi den selv, og den bliver nu brugt til lager og skinkeproduktionen".

Den håndværksmæssige kunnen er til at få øje på. På væggen bag den store glasdisk hænger et utal af diplomer, som Henrik har vundet for sin butik og sine produkter gennem årene. Og han hviler ikke på laurbærrerene.

I 2019 blev Slagter Christiansen for anden gang kåret som Danmarks bedste slagter. Som der stod i bemærkningerne til kåringen "Slagter Christiansen blev særligt hædret for, at hans spegepølser og højreb modnes til den helt store guldmedalje. Juryen kommenterede, at det var tydeligt at mærke, at Fanø-slagteren har holdninger til kødet. Og også til, hvordan det skal behandles for et optimalt resultat."

Den seneste præmiering er: Vinder i kategorien Danmarks bedste grillpølse ved DM i Slagterhåndværk 2023/24.

Fanø Skinke er blevet produceret siden 1996, nøje udvalgt efter størrelse, farve og fedtfordeling. En inspirationsur til Italien blev startskuddet. Den er tørsaltet med havsalt og krydret med bl.a. nelliker, hvidløg og peber, hvorefter den er røget. Efter 6 måneders lagring er den silkeblød og mør.

På hjemmesiden grydeskeen.dk, får skinken denne vurdering af Søren J. Damm: "Slagter Henrik Christiansens originale Fanø Skinke er, efter min mening, den eneste lufttørrede dansk producerede skinke, der har en smagsmæssig dybde og nuance der kan måle sig med de bedste fra Italien og Spanien. Her er smagsbilledet dybt, komplekst, fyldt med umami, og ikke blot salt til kant, som tit er tilfældet med danske og tyske specialskinker. Et unikt gastronomisk produkt, der reelt kun har én overmand/

skinke, nemlig den spanske sortfodsskinke. Fanø Skinke: 8.5 point ud af 10 mulige."

Senest er der kommet en ny skinke, vadehavsskinken, som tager 18-24 måneder at lave, og har den fermenterede smag, som også kendes fra den italienske Parma skinke. Hvor Fanø skinken også produceres til andre, så kan Vadehavsskinken kun fås i butikken på Fanø.

Det kan Henrik naturligvis ikke gøre alene. Slagter Christiansen har i dag 14 ansatte i henholdsvis produktionen og butikken, plus sommerhjælp.

Hvad byder fremtiden så?

"Jeg er ikke interesseret i at blive større og udvide produktionen, men vi vil hele tiden udvikle og forfine vores produkter. Og næste generation er ved at være plads. Min søn er uddannet som slagter i butikken, og vi arbejder nu sammen, og når jeg engang trækker mig tilbage, kan han føre virksomheden videre."

Hjørnekroen

Hovedgaden 14 • Nordby • 75 16 22 62

Find os på Facebook:
Hjørnekroen Fano

FK FANØ KERAMIK

Mette Hübschmann
Hovedgaden 25b, 6720 Fanø
Tlf: (+45) 6179 1428

www.fanokeramik.dk

**Det Grønne
Antikvariat**

BØGER OG VIN

Øster Land 2, Sønderho
tlf.: 4033 2100

v/ lægeeksamineret Fodplejer
Elsebet Jensen

**FODDAMEN
i Sønderho**

Landevejen 40, Sønderho - 6720 Fanø • Tlf. 3031 0376
foddamenfano@gmail.com
Tid efter aftale (også aften og weekend)

**BLUE
INSTALL**
RÅDGIVENDE INSTALLATØR

DAN-EL A/S

DØGNVAGT 70 23 23 88
ESBJERG - FANØ - VARDE - KVONG

Fanø Taxa

Tlf. 8844 3399

Ring og få et godt tilbud

RIKKE SANDFORD

Brugskunst, mode og gaveideer
til børn og voksne

HOVEDGADEN 58 B • 6720 NORDBY • FANØ
WWW.RIKKESANDFORD.DK • TEL: 25 47 87 66

**SEASIDE
FOOD**

Langelinie 9, Nordby,
(+45) 2010 8717
kontakt@seasidefood.dk

Silken Handmade
Silks & Design

Landevejen 15, Sønderho • Tlf. 2127 9256 • www.silken.dk

Hovedgaden 126, 6720 Fanø
Tlf.: +45 2924 7663
www.fanoedyreklirik.dk

Fanø + Dyreklirik

Art of hair

INTERNATIONAL HAIRDESIGN
Ved Trappen 8, 6720 Nordby
Tlf.: 75 12 49 05
Mail: lullu@art-of-hair.dk
Tidsbestilling: www.art-of-hair.dk

STYLECOACH LULLU LJØRRING
Certificeret

RAVSMEDEN
Ravsliberen på Fanø

Landevejen 40, Sønderho • www.ravsmeden.dk

**ØENS TV-MAND
SIDEN 1989**

Michaels Antenne Service

ANTENNEANLÆG OG PARABOLER
LEVERING • OPSTILLING
SALG AF TV • REPARATION • VEDLIGEHOLD

Michael Bus • mas@fanonet.dk • tlf. 2011 6325

FANØ **LYNGHONNING**

~ KVALITET SIDEN 1975 ~
- HEIDEHONIG -

Hovedgaden 114, 6720 Fanø • Telefon 75 16 2248

Nordby Bibliotek

- også for dig, der er gæst på Fanø

Stadionvej 17, 6720 Fanø
Tlf. 7516 2230
nordbib@esbjergkommune.dk
esbjergbibliotek.dk

Villa Quisisana

HAVUDSIGT MOD VESTERHAVET
Ferielejligheder for 2 og sommerhus i 1. klitrække
www.quisisana.dk • Tlf. +45 75162700

ULDSNEDKEREN
LIS BRINK

LIS BRINK • Tlf. 7516 4131
www.facebook.com/uldsnedkeren

**FANØ
FODBOLDGOLF**

Postvejen 7b, DK-6720 Rindby
Tlf. 2330 0554

www.fano-fodboldgolf.dk

SPIS GODT OG RIGELIG TIL RIMELIGE PRISER
GUT WIND REICHLICH ESSEN ZU GÜNSTIGEN PREISEN

RESTAURANT DINO
STRANDVEJEN 8, RINDBY
75 16 64 64
WWW.RESTAURANTDINO.DK

PIZZA
PASTA
DORTMELTIV
A LA CARTE
TAKE AWAY
SELSKABER

Fanø Strandgalleri

12 kunstnere udstiller
spændende kunst
og kunsthåndværk

Kirkevejen 39, Rindby www.fanostrandgalleri.dk

SPORT FOR ALLE

Fanøs fantastiske strand og natur indbyder til vandring, løb og cykling. Disse muligheder er beskrevet andre steder i guiden. Det gælder også de forskellige former for vand- og strandsport, som er meget populære på Fanø.

Fanø Golf Links er en af Danmarks mest berømte golfbaner. Allerede i 1901 blev Danmarks første golfbane anlagt i klitterne lige nord for de gamle badhoteller. Fanø Golf Links er fortsat Danmarks eneste rigtige links golfbane. En links banes særlige kendetegn er, at den ligger kystnært på sandet jord uden træer, og at de oprindelige klitter og lavninger er bevaret mest muligt.

Golfbanen er et af de få tilbageværende rester af den resort, der blev opført i slutningen af 1800 tallet, med badhoteller, store sommerpalæer og et sommerliv for den danske og tyske elite.

Paddel tennis er en af de nyere populære sportsgrene,

som nu også kan dyrkes på Fanø. Ved Rødgaard camping i Rindby Strand og ved golfbanen i Fanø Bad er det indrettede Paddel tennisbaner, som man kan leje hos henholdsvis Rødgaard Camping og Pelargoniehuset.

Samme sted kan man også leje sig ind på minigolf. Rødgaard camping har 1 bane, mens der er 2 baner ved Pelargoniehuset i Fanø Bad. En anden kendt og populær minigolfbane er Piratgolf, der ligger ved Feldberg Familie Camping i Rindby Strand, som også står for udlejningen. Fanø Fodboldgolf ligger i Rindby strand. Anlægget ligger på Storetoft lige nord for Feldberg Familie Camping. Der er flere andre aktiviteter til rådighed for stedets kunder.

Der er tennisbaner både i Fanø Bad, Rindby Strand og i forbindelse med sportshallerne i Nordby.

I sportshallerne i Nordby er der et Fitness center og udenfor en skateboardbane, inklusive en halfpipe.

FANØ AUTOVÆRKSTED

www.fanoeauto.dk

- ✓ Service eftersyn
- ✓ Airconservice
- ✓ 4-hjulsudmåling
- ✓ Dækservice
- ✓ Klargøring til syn
- ✓ Auto elektriker
- ✓ Skadeservice
- ✓ Auto rudeservice

TLF. 7516 3520

Strandvejen 4, Nordby

LORENZENS BUTIK

– ET BESØG VÆRD

ÅBNINGSTIDER:
Juni: ti-lø kl. 13-16
Juli- august: ti-sø kl. 13-16
September: ti-lø kl. 13-16
Andre åbningstider scan:

Lorenzens Butik sælger smukke Fanø tørklæder, bøger, samt Fanø musik, plakater og fotokunst alle med motiver fra Fanø. Derudover har butikken en bred vifte af bæredygtige produkter, herunder tøj fra Basic Apparel, økologiske sæber, smykker og tasker fra lokale kunsthåndværkere samt forskellige kvalitetsbrugskunst.

VELKOMMEN HOS SPAR PÅ FANØ...

- LOKALVARER
- BAGERAFDELING
- STORT UDVALG AF VINE
- KØD TIL ENHVER LEJLIGHED

Følg os på facebook
– Spar på Fanø

SPAR

Strandvejen 27
6720 Fanø
Tel.: 7516 3120

Åbningstider: hver dag 7.00–19.00. I perioden 28/6–31/8 2024: kl. 7.00–21.00

Perronen
IS · MAD · DRIPKE

Vi har åben fra kl. 12-19.30
lukket tirsdag i vinter
Kl. 10.00-22.00 alle dagen i sommer

HOVEDGADEN 73, NORDBY, 6720 FANØ
TLF. 6148 7360

FANØ BOGHANDEL
CENTRUM
postnord

FANØ BOGHANDEL & POSTBUTIK
Hovedgaden 58 · 6720 Fano · Tlf. 7516 2184
E-mail: fanoboghandel@gmail.dk

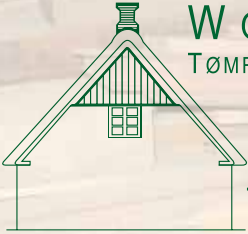
Fano Apotek
- dit lokale apotek!

apotek

Åbent: mandag – torsdag kl. 9.00–17.00,
fredag kl. 9.00 – 17.30, lørdag kl. 9.00–13.00

Hovedgaden 64, 6720 Norby
Tlf: 75162023 Fax: 75162533
Filial af Esbjerg Jerne Apotek

WOHLERT
TØMRER - SNEDKER
SØNDERHO

TLF. 4043 5413
2992 6583

name it
Str. 86-152

KOLLEKTIONSPRØVER STR. 36-48

Børnetøj, dametøj
og accessories **No. 66** Hovedgaden 66
6720 Fano

SØNDERHO
Danmarks Smukkeste Landsby

Besøg os på www.soenderho.dk

FRUSØRENSEN
interiør & livsstil

Annemette Sørensen
Hovedgaden 49, Nordby
Tlf. 4010 6964
frusorensenfano
frusorensen_fano

Tømrer- og byggefirma

flex·byg Fanø

Henning Frosch | Jeppe Frosch
frosch@fanonet.dk | jeppefrosch@hotmail.com
2148 6989 | **2985 0922**

Kaffehuset

Kom indenfor i "Kaffehusets" hygge - Lidt øl og vin vil gøre lykke
Og thé og kage - man kan smage
Måske en kaffetår man får - mens snakken lystigt går
Og man kan ta' et kig - på strik og keramik

 [Kaffehuset60](https://www.instagram.com/Kaffehuset60)

Hovedgade 60, 6720 Fanø, tlf. 2444 2881

BLM

DYRLÆGE
Din specialist til
kiropraktik og
akupunktur.

Brigitta Lundbak - Madsen
Hæset 1 - 6720 Fano
MOBIL: 2899 7557

*Ihre Spezialistin
für Chiropraktik
und TCM.*

*Fano Skibsrom® er en spiritus. En rom med krydderier
destilleret på Jamaica og forædlet på Fano.*

Hos Fano Spirits producerer vi spiritus, der hylder øns stolte søfartstraditioner. Vores Fano Skibsrom® har vundet flere medaljer ved den prestigefyldte International Wine and Spirit Competition (IWSC). Find forhandler og se åbningstider på fanospirits.dk.

fanospirits.dk

Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oktober	Nov.	Dec.
M 1. 0327 1554	T 1. 0422 1656	F 1. 0326 1600	M 1. 0423 1645	O 1. 0430 1700	L 1. 0615 1813	M 1. 0632 1836	T 1. 0702 1921	S 1. 0748 2018	T 1. 0803 2048	F 1. 0945 2257	S 1. 1016 2315
T 2. 0400 1631	F 2. 0459 1732	L 2. 0404 1635	T 2. 0504 1721	T 2. 0535 1742	S 2. 0707 1906	T 2. 0714 1924	F 2. 0749 2012	M 2. 0849 2130	O 2. 0912 2220	L 2. 1058 15:17	M 2. 1125 15:32
O 3. 0434 1707	L 3. 0537 1810	S 3. 0442 1710	O 3. 0547 1801	F 3. 0625 1829	M 3. 0806 2008	O 3. 0803 2017	L 4. 0846 2113	T 3. 1004 2306	T 3. 1031 2344	S 3. 0002 1204	T 3. 0017 1232
T 4. 0509 1746	S 4. 0420 1853	M 4. 0521 1746	T 4. 0636 1848	L 4. 0727 1928	T 4. 0909 2116	T 4. 0900 2118	S 4. 0953 2228	O 4. 1127 12:21	F 4. 1146 12:48	M 4. 0057 1303	O 4. 0113 1335
F 5. 0549 1829	M 5. 0709 1942	T 5. 0603 1826	F 5. 0736 1947	S 5. 0843 2043	O 5. 1009 2223	F 5. 1002 2224	M 5. 1109 2352	T 5. 0026 12:36	L 5. 0046 12:47	T 5. 0145 1357	T 5. 0205 1433
L 6. 0634 1917	T 6. 0805 2040	O 6. 0651 1913	L 6. 0859 2107	M 6. 0956 2203	T 6. 1107 2326	L 6. 1106 2326	T 6. 1220	F 6. 0124 13:30	S 6. 0136 13:39	O 6. 0230 1446	F 6. 0253 1526
S 7. 0827 2013	O 7. 0914 2151	T 7. 0748 2010	S 7. 1025 2234	T 7. 1059 2312	L 7. 1202	S 7. 1207	O 7. 0101 13:19	L 7. 0213 14:16	M 7. 0220 14:26	T 7. 0311 1533	L 7. 0338 1616
M 8. 0824 2223	F 8. 1039 2311	F 8. 0902 2126	M 8. 1136 2348	O 8. 1157 13:10	L 8. 0024 12:54	M 8. 0036 13:04	T 8. 0156 14:08	S 8. 0254 14:57	T 8. 0300 15:09	F 8. 0351 1619	S 8. 0442 1703
T 9. 0934 2223	F 9. 1206	L 9. 1037 2254	T 9. 1236	T 9. 0013 12:49	S 9. 0117 13:42	T 9. 0133 13:54	F 9. 0243 14:49	M 9. 0331 15:34	O 9. 0337 15:50	L 9. 0431 1705	M 9. 0505 1751
O 10. 1049 2333	L 10. 0027 1318	S 10. 1158 12:11	O 10. 0050 13:28	F 10. 0107 13:36	M 10. 0204 14:24	O 10. 0222 14:38	L 10. 0324 15:25	T 10. 0405 16:11	T 10. 0412 16:31	S 10. 0513 1755	T 10. 0550 1841
T 11. 1209	S 11. 0132 1417	M 11. 0012 1304	T 11. 0143 1413	L 11. 0154 1417	T 11. 0246 15:02	T 11. 0306 15:15	S 11. 0359 15:59	O 11. 0468 16:49	F 11. 0448 17:14	M 11. 0519 1854	O 11. 0640 1937
F 12. 0040 1321	M 12. 0226 1504	T 12. 0116 1359	F 12. 0227 1450	S 12. 0235 1454	O 12. 0323 1535	F 12. 0344 1548	M 12. 0432 1633	T 12. 0512 1729	L 12. 0527 1801	T 12. 0654 2007	T 12. 0737 2037
L 13. 0141 1423	T 13. 0311 1543	O 13. 0209 1443	L 13. 0304 1522	M 13. 0310 1525	T 13. 0356 16:04	L 13. 0419 16:19	T 13. 0504 17:09	F 13. 0549 18:15	S 13. 0612 18:58	O 13. 0802 2122	F 13. 0841 2138
S 14. 0234 1514	O 14. 0348 1614	T 14. 0253 1520	S 14. 0335 1550	T 14. 0340 1553	F 14. 0427 1632	S 14. 0451 16:50	O 14. 0537 17:48	L 14. 0632 19:08	M 14. 0706 20:16	T 14. 0921 2228	L 14. 0948 2238
M 15. 0319 1557	T 15. 0419 1641	F 15. 0329 1550	M 15. 0400 1613	O 15. 0406 1618	L 15. 0458 17:03	M 15. 0523 17:26	T 15. 0615 18:33	S 15. 0724 20:16	T 15. 0818 21:49	F 15. 1034 2327	S 15. 1053 2336
T 16. 0358 1632	F 16. 0446 1704	L 16. 0359 1615	T 16. 0426 1637	O 16. 0433 1645	S 16. 0534 1739	O 16. 0559 18:06	F 16. 0659 19:25	M 16. 0832 21:53	O 16. 0947 23:04	L 16. 1138 14:43	M 16. 1155 12:05
O 17. 0432 1702	L 17. 0512 1730	S 17. 0423 1638	O 17. 0449 1704	F 17. 0504 1716	M 17. 0614 18:22	T 17. 0641 18:53	L 17. 0751 20:28	T 17. 1000 23:23	T 17. 1107 12:18	S 17. 0021 12:26	T 17. 0030 12:52
T 18. 0504 1731	S 18. 0541 1801	M 18. 0447 1701	T 18. 0519 1736	L 18. 0541 1753	T 18. 0703 19:13	T 18. 0729 19:47	S 18. 0854 21:48	O 18. 1128 12:37	F 18. 0006 12:13	M 18. 0109 1326	O 18. 0120 1342
F 19. 0536 1802	M 19. 0616 1838	T 19. 0513 1729	F 19. 0556 1814	S 19. 0625 1839	O 19. 0759 20:11	F 19. 0824 20:49	M 19. 1013 23:25	T 19. 0833 12:39	L 19. 0100 13:10	T 19. 0153 14:10	T 19. 0205 1427
L 20. 0612 1838	T 20. 0656 1923	O 20. 0544 1803	L 20. 0641 1901	M 20. 0719 1933	T 20. 0902 21:17	L 20. 0927 22:01	T 20. 1140 12:44	F 20. 0131 13:37	S 20. 0146 13:58	O 20. 0231 1448	F 20. 0245 1506
S 21. 0652 1922	O 21. 0744 2018	T 21. 0622 1844	S 21. 0738 1959	T 21. 0826 2038	F 21. 1008 22:27	S 21. 1038 23:24	O 21. 0046 12:55	L 21. 0218 14:26	M 21. 0225 14:39	T 21. 0304 1520	L 21. 0320 1540
M 22. 0738 2015	T 22. 0844 2124	F 22. 0708 1934	M 22. 0851 2110	O 22. 0941 2149	L 22. 1114 23:40	M 22. 1154 12:58	T 22. 0151 13:56	S 22. 0257 15:05	T 22. 0259 15:12	F 22. 0334 1548	S 22. 0350 1611
T 23. 0832 2117	F 23. 0959 2244	L 23. 0805 2035	T 23. 1020 2229	T 23. 1052 23:01	S 23. 1219	T 23. 0048 13:06	F 23. 0243 14:47	M 23. 0329 15:38	O 23. 0328 15:40	L 23. 0400 1616	M 23. 0418 1642
O 24. 0834 2229	L 24. 1134	S 24. 0919 2151	O 24. 1138 2343	F 24. 1157 13:05	M 24. 0053 13:22	O 24. 0158 14:08	L 24. 0325 15:28	T 24. 0355 16:04	T 24. 0352 16:04	S 24. 0427 1645	T 24. 0447 1714
T 25. 1051 2342	S 25. 0005 1252	M 25. 1058 2315	T 25. 1240	L 25. 0010 12:55	T 25. 0201 14:18	T 25. 0256 15:00	S 25. 0358 16:02	O 25. 0418 16:28	F 25. 0416 16:29	M 25. 0457 1720	O 25. 0520 1750
F 26. 1211	M 26. 0109 1351	T 26. 1219	F 26. 0047 1333	S 26. 0114 1348	O 26. 0301 15:08	F 26. 0344 15:44	M 26. 0426 16:31	T 26. 0440 16:53	L 26. 0442 16:59	T 26. 0532 1801	T 26. 0558 1832
L 27. 0048 1319	T 27. 0201 1439	O 27. 0028 1319	L 27. 0143 1420	M 27. 0213 1437	T 27. 0352 15:53	L 27. 0423 16:22	T 27. 0449 16:57	F 27. 0507 17:23	S 27. 0514 17:34	O 27. 0614 1849	F 27. 0642 1922
S 28. 0143 1414	O 28. 0246 1522	T 28. 0126 1409	S 28. 0234 1503	T 28. 0306 1522	F 28. 0437 16:35	S 28. 0455 16:55	O 28. 0513 17:25	L 28. 0539 18:00	M 28. 0551 1817	T 28. 0703 1948	L 28. 0734 2019
M 29. 0229 1501	T 29. 0291	F 29. 0215 1453	M 29. 0321 1543	O 29. 0356 16:04	L 29. 0517 17:14	M 29. 0523 17:27	T 29. 0540 17:57	S 29. 0618 18:44	T 29. 0435 1910	F 29. 0800 2057	S 29. 0834 2124
T 30. 0310 1543	L 30. 0300 1532	T 30. 0406 1621	T 30. 0443 1645	S 30. 0554 17:54	M 30. 0551 18:01	F 30. 0615 18:56	M 30. 0705 19:38	O 30. 0728 20:16	L 30. 0916 2208	M 30. 0941 2232	T 30. 1105 2349
O 31. 0347 1621	S 31. 0342 1609	F 31. 0528 1727									

TIDEVANDSTABEL 2025
GEZEITEN 2024 / TIDE CALENDAR 2024

De anførte tider gælder for Esbjerg Havn. Fanø Bad +60 min. Sønderho +30 min.
Die angegebenen Zeiten gelten für den Hafen von Esbjerg. Fanø Bad 60 min. Sønderho + 30 min.
The stated times apply to the Port of Esbjerg. Fanø Bad + 60 min. Sønderho + 30 min.

FAJANCEN
Cafe | Restaurant

Sønder Land 5
6720 Sønderho
www.fajancen.dk • info@fajancen.dk
Bordreservation på 7516 4172

FANØ FLISEMUSEUM

- Stor gårdplads
- Musik og kultur
- Selskaber op til 70 personer -også i evt.lukkeperioder

Sønderland 1, Sønderho 6720 Fanø • Tlf. 7516 4025 • www.cafenanasstue.dk

IsCafé
Sønderland 5,
6720 Sønderho
www.iscafeen.dk

GODT AT VIDE

(PRAKTISK INFO)

HJERTESTARTERE

Der findes hjertestartere flg. steder:

NORDBY:

- På færgerne
- Boligforeningen, Kallesbjergvej 24A
- Danibo Sommerhusudlejning, Langelinie 9b
- Fanø Hallen, Stadionvej 11
- Fanø Sparekasse, Hovedgaden 151
- Mødestedet, Lindevej 3
- Fanø Skole, Stadionvej 17
- Rådhuset, Skolevej 5-7
- Sundhedshuset, Vestervejen 1
- SuperBrugsen, Hovedgaden 87
- Tempo Superspar, Strandvejen 27

FANØ BAD:

- Fanø Vesterhavsbads Golfklub, Golfvejen 5
- Feriecenter Vesterhavet, Strandvejen 59

RINDBY:

- Novasol – Dansommer, Vestertoft 2A
- Trygfonden kystlivredning, Kirkevejen 79

SØNDERHO:

- Kystredningstjenesten SAR (Sønderho Rutebilstation)
- Gl. Byvej 20
- Kunsthåndværk, Sønder Land 8

AFFALDSHÅNDTERING

Glas, papir, dåser og kemikalieaffald bedes sorteret og afleveret på genbrugsstationen på Sønder Nytoft 7 eller i de opstillede igloer.

Kemikalieaffald dog kun på genbrugsstationen. Medicin skal afleveres på apoteket. Er man i tvivl, så kontakt personalet på genbrugsstationen.

FASTE ÅBNINGSTIDER:

man-fred 13-17
lørd-søndag 9-15

VANDVÆRK

Vandet på Fanø er af bedste kvalitet og man kan roligt drikke det rene, bakteriefrie vand fra hanerne.

Fanø Vand A/S: 2445 0088

Rindby Vand, vandforsyning: 7538 1750

Fanø Bad, vandforsyning: 7666 0077

HUNDE

Skal ifølge loven ALTID føres i snor i byerne, sommerhusområderne, klitterne og plantagen. På stranden skal hunde ALTID holdes i snor i perioden 1. april til 30. september.

Hundeskoven: over for parkeringspladsen ved Pælebjerg i Fanø Klitplantage er etableret en hundeskov på seks hektar. Her kan hunden løbe frit omkring.

Ryd op efter din hund: Vis hensyn! Tag altid en pose med til hundens efterladenskaber. Flere steder på Fanø er opsat særlige standere med hundeposer.

CAMPING

Camping på Fanø er ikke tilladt uden for de godkendte campingpladser. I klitterne og klitplantagerne er motor-kørsel, camping og teltslagning forbudt.

På vej, gade, parkeringsplads og rasteplass samt strand må telte, campingvogne, campingbusser og andre køretøjer, der er indrettet til overnatning, ikke hensættes i tiden fra kl. 21 til kl. 07.

SYGE OG TILSKADEKOMNE DYR

BLM Dyrlæge

Hæsset 1, Rindby
+45 2899 7557

Fanø Dyrlægeklinik:

Hovedgaden 126, Nordby
Kun konsultation efter tidsbestilling på tlf.
+45 2924 7663 eller bente@fanonet.dk

Dyrlægeklinik på fastlandet:

Smådyr (hund, kat osv.):

Esbjerg Dyrehospital, Dortheasvej 27, 6700 Esbjerg, tlf.
+45 7512 2167.

Heste: Ansager Dyrehospital, Gartnerhaven 5, 6723 Ansager, tlf. +45 7529 7066. Vagtdyrlæge er fra 17-08, samt i weekender og helligdage, tlf +45 7070 2335. Lokalt findes der ingen vildtplejestation, hvorfor vildtet håndteres af skovløber eller politi.

Skovløber: Kontakt Naturstyrelsen Blåvandshuk, tlf. +45 7254 3511, uden for kontortid +45 2141 8606.

Dyrenes Beskyttelse har også et akutnummer: 1812. Her afgør DB det videre forløb. Bortløbne katte anmeldes til dyrlægen, bortløbne hunde til politiet

KØRSEL PÅ STRANDEN

Det er tilladt at køre på stranden med motorkøretøjer. Hastighedsbegrænsning er 30 km/t. Det er ikke tilladt at lade børn og andre personer uden kørekort føre køretøjet på stranden eller lade børn sidde sammen med voksen hos føreren. Overtrædelse medfører bødestraf.

PARKERING I FANØ

P-pladser Nordby

- Langelinie, Færgestrånd 6
- Lystbådehavnen, Postvejen
- Kærnevej 2
- Suensonsvej 1
- Sprøjthuspladsen
- Fanø Hallen, Stadionvej 11
- Fanø Skole, Stadionvej 17
- Nordby Kirke, Hovedgaden 103
- Rådhuset, Skolevej 7
- Realen, Niels Engersvej 5A
- Ved Skibsværftet 4
- Fanø Færgen
- Hovedgaden/Strandvejen
- Niels Engersvej (Vestervejen 37)
- Kroslippe 4
- Færgevej (Hovedgaden 15)
- Strien, Lindevej 5
- Buegangen (Lindevej 6)
- Museumspladsen, Skolevej 2

P-Pladser i Sønderho

- Sønderho Kirke, Sønderho Strandvej 2
- Busstationen, Landevejen 35
- Digevej 17
- Hannes Hus, Digevej 31

Lægehus: Vestervejen 1, Nordby
Tlf: 7516 3222 / Lægevagt: 7011 0707
Politi: Skolevej 5-7, Nordby.
Tlf: 2174 1448 / Politivagten: 114

KOPICENTER FOTO PRINT

casagrafika.dk
grafik - tryk - web
-total grafisk service på fanø

Kikkebjergvej 6 Nordby • tlf. +45 2164 4656 • casagrafika@casagrafika.dk • www.casagrafika.dk

Velkommen til SuperBrugsen Fanø

Vi er et supermarked med faglært personale fra slagtermester til vinsommelier.

Blandt vores ca. 10.000 varer kan du finde et stort udvalg i:

Discountmatch på
500 dagligvarer

Fanø produkter

gluten frie

veganske

sukkerfrie

økologiske

samt meget mere...

Vi er over 80 lokale medarbejdere der vil gerne vil være med til at give dig og din familie den bedste ferieoplevelse.

Følg med på facebook - Her sker altid noget!

Åbningstider:

Alle ugens dage : 7.00 – 19.00

Juli: 7.00 – 20.45

coop

**Super
Brugsen**

Hovedgaden 87, Nordby, tlf. +45 7516 2009

www.brugsenfano.dk • SuperBrugsen Fanø

Feldberg Strand Camping.dk

Kvalitet

Tæt på Stranden

Personlig Service

C a m p i n g ☀ H y t t e r ☀ S o m m e r h u s e

Kirkevejen 39 · Rindby Strand · DK-6720 Fanø · Tlf. +45 75162490 · www.feldbergstrandcamping.dk

KÆRE SOMMERHUSEJER

- ✓ Mere end 45 års udlejningserfaring
- ✓ Det eneste lokaltforankrede udlejningsbureau på Fanø
- ✓ Lån en DANIBO trailer - GRATIS
- ✓ Adgang til fuldt udstyret værksted 24/7 - GRATIS
- ✓ Vaskeri til servicering af 4200 sengepladser
- ✓ 24/7 kundeservice
- ✓ Super kundetilfredshed - læs mere på Google og Facebook

**Kontakt os
og få en snak
omkring
udlejning
af dit
sommerhus.**

DANIBO

FANØ SOMMERHUSUDLEJNING